

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

DIRECTORAAT-GENERAAL VOOR DE MILIEUHYGIENE

Postbus 20951
2500 EZ 's-Gravenhage
telefoon 070-264201, tst:
telex 34429

Directie Bestuurszaken

Aan de Voorzitter van de Voorlopige
Commissie voor de milieu-effect
rapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Uw kenmerk	Uw brief van	Kenmerk	Datum
		DGMH/B/nr. 2465059	8 juli 1985
Onderwerp			
Jaarverslag VCmer 1984			

Geachte heer Spaander,

Mede namens mijn ambtgenoot van Landbouw en Visserij zeg ik u graag dank voor het jaarverslag van uw commissie over 1984, dat mij werd toegezonden bij brief van 28 mei 1985.

Dit verslag, waarvan ik met belangstelling kennis heb genomen, geeft mij aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen. Ik beperk mij hierbij in hoofdzaak tot de samenvatting van het verslag.

Het heeft mij verheugd te kunnen constateren dat uw commissie er wederom in geslaagd is om haar adviezen alle binnen de daarvoor gestelde termijnen uit te brengen. Gezien de toegenomen werkbelasting van commissie en secretariaat in 1984 is dit een niet geringe prestatie geweest.

Zoals ik in mijn reactie op het vorige jaarverslag van de commissie reeds heb opgemerkt, acht ik handhaving van gestelde termijnen van grote betekenis voor een efficiënte inpassing van m.e.r. in bestaande besluitvormingsprocedures.

Zoals u hebt geconstateerd, hebben overheidsorganen vaak nog de nodige moeite om zich aan de vastgestelde termijnen te houden. Via het beschikbaar stellen van hulpmiddelen, waaronder een herziene versie van de Algemene richtlijnen met inbegrip van een wegwijzer voor m.e.r.-management, zal daarom gestreefd worden naar een zo efficiënt mogelijke aanpak bij de toepassing van m.e.r. door zowel initiatiefnemers, bevoegde gezagen als adviseurs.

Naar uw mening zal de duidelijkheid in de procedure worden bevorderd, indien het bevoegd gezag bij het geven van richtlijnen voor de inhoud van het

Bijlagen:

Bezoekadres:
van Alkemadeaan 85
Bereikbaar met de buslijnen 18 (stations HS - CS), en 23,
NZH-bus vanuit Amsterdam 89, en vanuit Leiderdorp 64 of 65.

Verzoeken bij beantwoording onderwerp, datum en kenmerk van deze brief te vermelden.

VROM 11

MER zo duidelijk mogelijk vastlegt welk doel de initiatiefnemer met het project voor ogen staat en wat de status is van de besluiten waarvoor het MER wordt opgesteld. Naar mijn mening is het omschrijven van het doel van het project in het algemeen geen taak van het bevoegd gezag, maar van de initiatiefnemer.

Een zo goed mogelijke aanduiding van het project moet reeds beschikbaar zijn op het moment dat de initiatiefnemer zijn voornemen door middel van een zgn. startnotitie bij het bevoegd gezag aanmeldt. Op basis van artikel 41 aj, derde lid, van het wetsvoorstel zullen hiertoe regels worden vastgesteld.

Het aangeven van de status van de besluiten waarvoor het MER wordt opgesteld, behoort tot de taken van het bevoegd gezag en moet inderdaad zijn beslag krijgen in de richtlijnen voor het MER.

Het is een goede zaak dat het mogelijk is gebleken om in de adviezen voor richtlijnen aan te geven, welke aandachtspunten bij de uitwerking van een MER prioriteit verdienen. Zoals ik reeds in mijn reactie op uw vorige jaarverslag heb geconcludeerd, zal het aangeven van prioriteiten de praktische bruikbaarheid van deze adviezen ten goede kunnen komen.

Ik heb kennis genomen van het standpunt van het praesidium van de commissie dat het geen verdere medewerking wenst te verlenen aan verkorte ad hoc-procedures. Ik kan mij dat standpunt wel indenken, maar ik zou het betreuren indien tijdens de resterende periode van het interim-beleid uitsluitend groen licht zou kunnen worden gegeven voor m.e.r.'s waarbij de volledige procedure van het wetsvoorstel wordt gevolgd. Dit zou namelijk problemen kunnen geven voor de m.e.r.'s Oost-West baan vliegveld Beek en Opslag radio-actief afval.

Overigens heb ik er bij de mondelinge behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer op gewezen, dat indien er na het inwerkingtreden van de wet op vrijwillige basis "verkorte m.e.r.'s" of andere onduidelijke varianten zullen worden uitgevoerd, er geen beroep gedaan zal kunnen worden op de commissie.

Uw opmerkingen over het volwaardig uitwerken van alternatieven heb ik onder de aandacht gebracht van het bevoegd gezag in de betreffende gevallen. Graag spreek ik de hoop uit, dat ook in de komende periode uw commissie kritisch zal blijven toezien op de wijze, waarop alternatieven worden uitgewerkt en gepresenteerd bij toekomstige m.e.r.'s.

Het heeft mij verheugd dat u in komende toetsingsadviezen duidelijk melding zult maken van inspraakresultaten en (ambtelijke) adviezen en ook uit zult laten komen aan welke opmerkingen extra aandacht is besteed. Het bevoegd gezag zal hierdoor beter in staat zijn om zich te concentreren op de belangrijkste aandachtspunten van het MER en de daarover uitgebrachte adviezen en inspraakresultaten.

De herkenbaarheid van het MER is eveneens een zaak die in de komende periode aandacht verdient. Voorkomen moet worden, dat het MER zodanig in projectnota's of andere stukken wordt verweven, dat de vergaarde milieu-informatie slechts met de nodige moeite daaruit kan worden gedestilleerd. In de praktijk zal moeten blijken of het noodzakelijk is op dit punt regels te stellen.

Naar aanleiding van uw opmerkingen omtrent een eventueel onderzoek op het gebied van de evaluatie-achteraf kan ik u berichten, dat het in de bedoeling ligt om in de loop van 1985 een dergelijk onderzoek van start te doen gaan.

Tot slot spreek ik de hoop uit, dat ook in de komende periode het optreden van uw commissie bij allen die bij m.e.r. betrokken zijn waardering zal oogsten.

Hoogachtend,

De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

dr. P. Winsemius

MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

29

JAAERVERSLAG VAN DE VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE MILIEU- EFFECTRAPPORTAGE

OVER HET JAAR 1984

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Ministerie van Landbouw en Visserij

Publikatie van het Ministerie van
Volks- en Landhuishouding, Ruimtelijke Ordening
en Milieubeheer
Copyright: © 1985, Staatsdrukkerij- en
uitgeverijbedrijf/Distributiecentrum
Overheidspublicaties, 's-Gravenhage
Verkoopprijs f 12,50. Exemplaren van deze
uitgave zijn uitsluitend te bestellen door
vooruitbetaling op giro 751, t.n.v.
Distributiecentrum Overheidspublicaties,
Postbus 20014, 2500 EA 's-Gravenhage,
onder vermelding van ISBN 90 346 0559 0

Een lijst van eerder in deze reeks verschenen
uitgaven treft u aan op de laatste bladzijde
van deze publikatie

voorlopige commissie voor de milieu-effectrapportage

De minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Dr. P. Winsemius
Postbus 20951
2500 EZ 's-Gravenhage

uw kenmerk

uw brief

ons kenmerk U784/SE/13.4

onderwerp Jaarverslag van de VCmer

utrecht, 28 mei 1985

In overeenstemming met artikel 77 b van het ontwerp van Wet tot uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) heeft het presidium van de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (VCmer) het genoegen u hierbij het jaarverslag over 1984 aan te bieden.

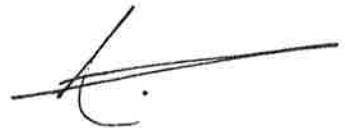
Het betreft het tweede jaarverslag van de werkzaamheden van de VCmer volgend op het jaarverslag dat de periode vanaf de datum van haar installatie op 15 december 1981 tot het einde van 1983 omvatte.

Het afgelopen jaar legde prof. dr. W. Maas, om gezondheidsredenen, zijn functie neer als plaatsvervangend voorzitter. Prof. Maas overleed op 6 februari 1985 in Brunssum. Op deze plaats wil het presidium van de VCmer graag melding maken van de bijzonder constructieve rol, die prof. Maas vervulde in de opbouw van het aandeel van de VCmer in het m.e.r.-proces tijdens het interimbeleid tot juni 1984.

Onder verwijzing naar artikel 3 van de beschikking tot instelling van de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (DGMH/B nr. 34787) d.d. 15 december 1981 zal, overeenkomstig de afspraak met uw ambtenaren, dit jaarverslag kunnen worden gepubliceerd in de MER-reeks als nr. 29.

drs. J.J. Scholten
secretaris

dr. J. Spaander
voorzitter

Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage

JAARVERSLAG VAN DE VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE
MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE OVER HET JAAR 1984

Utrecht, 28 mei 1985.

JAARVERSLAG VAN DE VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE
(VCmer) OVER HET JAAR 1984

INHOUDSOPGAVE

1. SAMENVATTING	1
1.1 SUMMARY	4
2. INLEIDING	8
3. OVERZICHT VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE VCmer	10
3.1 Adviezen	10
3.2 Bureaustudie m.e.r. op beleidsplanniveau	12
3.3 Overige werkzaamheden en contacten	14
4. ERVARINGEN VAN DE VCmer MET m.e.r. TIJDENS HET INTERIMBELEID	14
4.1 Voor-informatie voor het begin van een m.e.r.	15
4.2 Samenstelling werkgroepen	16
4.3 Vooroverleg en inhoud van een MER	18
4.3.1 Algemeen	18
4.3.2 Doel van de activiteit	20
4.3.3 Alternatieven	21
4.3.4 Afbakening van te beschouwen deel-activiteiten en hun milieu-gevolgen	23
4.3.5 Vaststelling van richtlijnen	24
4.3.6 Opstelling van het MER	24
4.4 Vorm en presentatie van het MER	27
4.5 Inspraak, toetsing en besluitvorming	28
4.5.1 Inspraak	29
4.5.2 Toetsing	31
4.6 Tijdslimieten en looptijden	33
4.7 Evaluatie van de milieu-effecten na het begin van de uitvoering van een besluit	34
4.8 Leemten in kennis en onderzoek voor m.e.r.	35
5. TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN IN HET KADER VAN m.e.r.	36

BIJLAGEN

1. Ledenlijst en samenstelling van het presidium en secretariaat van de VCmer
2. Beschrijving van de lopende interimbeleidsprojecten en samenstelling van de bijbehorende werkgroepen
3. Beschrijving bureaustudie m.e.r. op beleidsplanniveau en samenstelling van de bijbehorende werkgroep
4. Lijst van symposia, seminars, inleidingen en begeleidingscommissies waaraan medewerking werd verleend door leden van het presidium en het secretariaat van de VCmer, alsmede andere werkcontacten.
5. Brief d.d. 29 mei 1984 van de minister van VROM aan de voorzitter van de VCmer naar aanleiding van het Jaarverslag 1982-1983
6. Brief d.d. 7 januari 1985 van de minister van VROM aan de voorzitter van de VCmer inzake het toetsingsadvies MER keuze Grevelingen zout of zoet.

JAARVERSLAG VAN DE VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE OVER HET JAAR 1984

1. SAMENVATTING

Dit verslag is het tweede jaarverslag van de VCmer en behandelt het jaar 1984. Het eerste had betrekking op de periode 15 december 1981 tot eind 1983.

In 1984 is de VCmer verzocht adviezen uit te brengen ten aanzien van zes projecten. Hierbij bevindt zich het eerste toetsingsadvies volgens een formele m.e.r.-procedure. Het betreft de drie adviezen voor richtlijnen:

- MER Locatie afvalstort Midden-IJssel aan de Raad van het Gewest Midden-IJssel.
- MER C²-deponie op de Maasvlakte aan het Openbaar Lichaam Rijnmond, coördinerend overheidsorgaan.
- MER Geluidhinderrecreatieterrein(en) in het Stadsgewest Breda aan het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Breda.

De twee toetsingsadviezen:

- Projectnota/MER Grevelingenmeer zout of zoet aan de Minister van Verkeer en Waterstaat (VenW).
- Projectnota/MER Grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het benedenrivierengebied aan de Minister van VenW.

Daarnaast zijn met betrekking tot het milieu-invloedenrapport (MIR) inzake een luchtscheidings- en een gasmenginstallatie van de Gasunie bij Vilsteren (gemeente Ommen) aanbevelingen voor de inhoud van dit MIR uitgebracht aan het College van GS van Overijssel.

In 1984 heeft het secretariaat van de VCmer een bureaustudie verricht over m.e.r. op het niveau van een structuurschema aan de hand van het Structuurschema Drink- en Industriewatervoorziening. De stand van zaken hiervan is weergegeven in paragraaf 3.2.

De ervaringen opgedaan door de VCmer in het jaar 1984 leveren een aantal nieuwe *leerpunten* op die van belang kunnen zijn bij de verdere ontwikkeling van m.e.r.:

- Tot eind 1984 zijn de adviezen voor richtlijnen in alle gevallen binnen de door het wetsontwerp gestelde *termijn* uitgebracht.
- Overheidsinstanties hebben moeite de *termijn* voor vaststelling van de richtlijnen te halen. Slechts in een geval werd deze termijn - door bijzondere omstandigheden - (ruim) overschreden.
- De VCmer betreft bij haar toetsing van een MER de resultaten van de inspraak en van (andere) advisering. Zij heeft daarvoor een maand extra de tijd. Deze *termijn* is onder bepaalde voorwaarden voldoende (zie 4.5.1.)
- Het zal de duidelijkheid in de verdere procedure bevorderen, indien het bevoegd gezag bij het geven van richtlijnen (volgens artikel 41n, eerste lid van het wetsontwerp m.e.r.), zo duidelijk mogelijk vastlegt welk *doel* de initiatiefnemer met het project voor ogen heeft en wat de *hardheid* (status) is van de te nemen *besluiten* waarvoor het MER wordt opgesteld.
- Door een tussentijdse wijziging van de procedure (ex artikel 77e) is de eindverantwoordelijkheid voor de *vaststelling* van de *samenstelling van de werkgroep* van de VCmer bij bevoegd gezag gekomen. De openheid van de nieuwe procedure schept voldoende waarborgen tegen aantasting van de onafhankelijkheid van de te benoemen deskundigen.
Indien het bevoegd gezag niet voortvarend de samenstelling van een werkgroep vaststelt, kan dit de adviseringswerkzaamheden belemmeren. Zo nodig is te overwegen in artikel 77e een regeling op te nemen die bevoegd gezag bindt aan een termijn terzake.
- In 1984 is voor de tweede maal -bij het project MIR luchtscheidingsinstallatie Vilsteren- medewerking verleend aan een *verkorte procedure* voor het vooroverleg. Door het achterwege blijven van inspraakmogelijkheden en door een (te) hoge tijdsdruk op betrokkenen, kan de zorgvuldigheid en de openheid van het vooroverleg te kort worden gedaan.
Het presidium van de VCmer is dan ook voornemens geen medewerking meer te verlenen aan ad hoc verkorte procedures.
- Bij de toetsing van het MER Grevelingenmeer zout of zoet en het MER Berging baggerspecie bleken beide rapporten in het algemeen van

goede kwaliteit. Een zwak punt bij beide gevallen was echter dat een van de reël te beschouwen *alternatieven* niet gelijkwaardig aan de andere was uitgewerkt. In het MER Berging baggerspecie betrof dit het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden voor de bescherming van het milieu worden toegepast (artikel 41i, tweede lid van het wetsontwerp). Het verdient aanbeveling bij toekomstige m.e.r.'s extra aandacht te schenken aan een volwaardige uitwerking van dit zogenaamde milieu-vriendelijke alternatief.

- *Milieu-onderzoek* is voor beide getoetste *MER'en* verricht. Het betreft veelal ontwikkelings-onderzoek, dat zonder m.e.r. ook had moeten plaatsvinden.

- Bij de *toetsing* van een *MER* neemt een werkgroep van de *VCmer* zorgvuldig kennis van alle resultaten van *inspraak* en andere advisering en vergelijkt deze met haar voorlopige oordeel, gevormd tijdens de periode van *inspraak*. In haar toetsingsadvies over het *MER Grevelingenmeer* zout of zoet heeft de werkgroep niet de juistheid van individuele opmerkingen besproken. Ook werd geen bronvermelding gegeven. Deze presentatie kan bij betrokkenen ten onrechte de indruk wekken, dat aan hun opmerkingen niet voldoende aandacht is besteed.

Het presidium is daarom voornemens in komende toetsingsadviezen duidelijk melding te maken van de *inspraak* en de (ambtelijke) adviezen en ook uit te laten komen aan welke opmerkingen extra aandacht is besteed.

- Het *MER Grevelingenmeer* zout of zoet bevat naar de mening van de *VCmer* over een van de drie beschouwde alternatieven *onvoldoende milieu-informatie om een gefundeerd besluit te kunnen nemen*. Het is aan het bevoegd gezag te bepalen welke betekenis zij hieraan hecht in het licht van de te nemen beslissingen en in hoeverre daarvoor actie, in de vorm van vergaring van nadere informatie, gewenst is.

In het besluit zal het bevoegd gezag (conform artikel 41ai van het wetsontwerp) haar overwegingen ter zake geven.

- De *MER'en* die in 1984 zijn getoetst, vormen beide een onderdeel van een projectnota. In beide projectnota's/*MER'en* zijn de milieu-aspecten verweven met andere aspecten. Het *MER-onderdeel* van het rapport inzake de Berging baggerspecie voldoet nog het best aan eisen van *herkenbaarheid*. Dit komt omdat onderdelen van een *MER*

zeer samenhangend zijn ondergebracht in daartoe duidelijk herkenbare hoofdstukken en paragrafen volgens de systematiek van artikel 41i, lid 1 van het wetsontwerp.

- Veel informatie in werkrapporten, mede gemaakt voor de opstelling van een MER, is onontbeerlijk voor de beoordeling van de juistheid van de milieu-informatie in het MER. Het is dan ook wenselijk deze *werkrapporten* te beschouwen als *behorende bij het MER* en ze tijdig beschikbaar te stellen.
- De werkzaamheden van de VCmer in 1984 leverden enkele aandachtspunten op voor mogelijk nader *milieu-onderzoek* (zie paragraaf 4.8).

1.1. SUMMARY

The second annual report of the Provisional Commission for Environmental Impact Assessment (PC EIA) covers the year 1984. The first annual report included the period from the date of installation of the Commission (15 December 1981) till the end of 1983.

In 1984 the PC EIA was requested to give advices on six projects. Three advices concerned the substance of guidelines for the following Environmental Impact Statements (EIS):

- the location of a sanitary landfill in the region Midden-IJssel, to the Council of the region Midden-IJssel,
- a secure landfill for hazardous (mainly inorganic) waste on the Maasvlakte to the Executive Committee Rijnmond (Openbaar Lichaam Rijnmond), the coordinating competent authority,
- locations for motorcross country (noise nuisance outdoor recreation) sites in the region Breda to the Executive Board of the region Breda.

Two advices pertained to the review of EIS's:

- the policy decision on the choice of creating either a fresh or a salt water lake Grevelingen, a former estuary in the southwestern part of the Netherlands to the Minister of Transport and Public Works,
- a large near-shore or off-shore location for the controlled deposition of contaminated dredged sludge from the Rotterdam port

area to the Minister of Transport and Public Works.

Apart from the above-mentioned advices the PC EIA has given recommendations for the contents of a special environmental impact report (EIR) concerning the construction proposed by the N.V. Nederlandse Gasunie of a plant producing nitrogen by extraction from air for the purpose of mixing with natural gas to the Provincial Government of the province Overijssel.

In 1984 the secretariat of the PC EIA made good progress with a desk study on environmental impact assessment at the policy and planning level by example of the national physical planning scheme for drinking and industrial water supply. The present state of the study is described in section 3.2 of this report.

The experiences of the PC EIA during the year 1984 yielded the following points of interest which can be of importance to the ongoing development of EIA in the Netherlands:

- Until the end of 1984, on all occasions the Commission was able to submit advice on guidelines within the time-limits stipulated in the bill.
- Competent authorities are strained in staying within the time-limits for issuing the guidelines. However, only in one case the time-limit was exceeded due to special circumstances.
- In the review of an EIS the PC EIA also takes into account the comments and advices which are submitted to the competent authority in the course of the public participation process by interested parties and the legally appointed (governmental) advisors. In order to take note of these comments and advices the PC EIA has one extra month of time available. This month is sufficient if certain conditions are met (refer to section 4.5.1 of this report).
- The quality of the EIA procedure will improve if the competent authority defines in the issued guidelines as explicitly as possible the goal of the project and the legal status of the decisions to be made.
- An amendment of the bill on EIA has laid the final responsibility for the composition of a panel (working group) of the PC EIA with the competent authority. The openness of the new procedure

probably guarantees sufficiently the independency of the appointed experts. If, however, the competent authority hesitates in appointing the whole panel as proposed by the chairman of the PC EIA the activities of the panel can be obstructed. It may be necessary to consider, for inclusion in the bill, a regulation on a time-limit for the competent authority to decide on the composition of the total panel of independent experts.

- The PC EIA cooperated in 1984 -on the project EIR nitrogen plant- again in a shortened EIA scoping procedure. Due to the elimination of the public input and because of the parties involved being (too) pressed for time in the shortened scoping procedure the carefulness and openness of the scoping-process can be hampered. Therefore, the chairmen of the PC EIA intend to not cooperate anymore in ad hoc shortened procedures.
- In the review of the EIA Lake Grevelingen and the EIS on dredged sludge from the Rotterdam port area it was found that both documents in general appeared to be of high quality. However, a weakness of both EIS's was that an important alternative received insufficient attention in comparison to the other alternatives considered. In the EIS on dredged sludge this concerned the alternative offering the best prospects of protecting the environment (section 41i, subsection 2 of the bill). It is recommended to pay special attention to this so called environmentally preferable alternative so that it will receive a more thorough elaboration in future EIS's.
- Environmental research has been done for both completed EIS's. Mostly, this concerned research needed for the development of the project. The execution of this research would have been mandatory also without the application of EIS.
- In reviewing EIS panels of the PC EIA pay scrupulous attention to all results of the public review of the EIS and to the advices submitted by the legally appointed (governmental) advisors. In the review on the report of the EIS Lake Grevelingen the panel did not discuss the relevance of all individual remarks, neither did the panel quote sources of the various remarks that were discussed. This presentation can create the improper impression that the comments and advices did not receive full attention. Therefore, in future review documents all reactions will be listed whereas

particular reference will be made to those remarks which are discussed in the review.

- In the opinion of the PC EIA, the EIS Lake Grevelingen presented insufficient information on the environmental impacts of one of the three alternatives. The competent authority has to value the importance of this lack of information in view of the decisions to be taken and to which extent further information has to be gathered before taking the decision. The competent authority will have to present the particular rationale in the decisions.
- The two EIS's which were reviewed in 1984 are integrated in a document covering a scope broader than the environmental interest. In both documents the environmental aspects are intermixed with non-environmental aspects. The EIS section of the report on dredged sludge from the Rotterdam port area satisfied comparatively best the legal requirements of being separately recognizable. The reason for this is that the specific requirements for the content of an EIS according to section 411, subsection 1 of the bill are presented in this document as clearly identifiable chapters and sections.
- Much of the information in technical working documents, developed partly for preparing the EIS, is inevitable necessary to verify the scientific basis for the information presented in the EIS. It is desirable that these technical working documents are considered formally as annexes to the EIS. These annexes should be available for review from the start of the period of public review of the EIS.
- On the basis of the advices prepared by the Commission, some points of interest for environmental research are noted (refer to section 4.8 of this report).

2. INLEIDING

Op 21 mei 1981 werd het ontwerp van Wet tot uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) bij de Tweede Kamer ingediend. Ter voorbereiding van de definitieve wettelijke regeling werd -overeenkomstig de wens van de Tweede Kamer- besloten vanaf deze datum een interimbeleid inzake milieu-effectrapportage (m.e.r.) te voeren. Tijdens het interimbeleid wordt gehandeld alsof het wetsontwerp wetskracht heeft. Op deze wijze kan het ontwerp van wet in de praktijk worden getoetst en kan nader inzicht worden verkregen in de mogelijke wijzen van uitvoering. In het kader van het interimbeleid werd op 15 december 1981 per besluit DGMH/B/nr. 34717 de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (VCmer) geïnstalleerd door de toenmalige Staatssecretarissen van Volksgezondheid en Milieuhygiëne (VenM) en van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk (CRM), mevrouw mr. J.J. Lambers-Hacquebard en de heer H.A. de Boer. Bij haar installatie kreeg de VCmer tot taak in de gevallen die zijn aangewezen door de Ministers van VenM en CRM (of hun opvolgers) tijdens het interimbeleid, (in overeenstemming met het desbetreffende bevoegde gezag) dat bevoegd gezag van advies te dienen met betrekking tot:

- a) richtlijnen inzake de inhoud van een op te stellen milieu-effectrapport (MER) -artikel 41m, eerste lid van het ontwerp van wet inzake m.e.r.
- b) de inhoud van een opgesteld MER -artikel 41w van het wetsontwerp.

De VCmer bestaat uit een groep van 106 deskundigen (zie bijlage 1). Zij stond in 1984 onder leiding van een voorzitter en twee plaatsvervangende voorzitters. Dr. J. Spaander en prof. dr. J.I.S. Zonneveld zetten gedurende 1984 hun taak als voorzitter, respectievelijk plaatsvervangend voorzitter voort. Prof. dr. W. Maas moest medio 1984 om gezondheidsredenen zijn functie van plaatsvervangend voorzitter ter beschikking stellen. Zijn plaats werd in oktober 1984 ingenomen door drs. H.G. Ouwerkerk. De voorzitter of een van beide plaatsvervangende voorzitters vervullen het voorzitterschap van de werkgroepen voor de afzonderlijke projecten.

De VCmer wordt ondersteund door een secretariaat. De VCmer is gehuisvest in Utrecht.

Het aanstellingsbesluit van de VCmer stelt dat de Commissie een jaarverslag uitbrengt aan de Ministers die eerste verantwoordelijkheid dragen voor het wetsontwerp inzake m.e.r. Het eerste volledige jaarverslag van de Commissie is uitgebracht als nummer 15 in de MER-reeks, een publikatiereeks van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en het Ministerie van Landbouw en Visserij met betrekking tot milieu-effectrapportage. Het omvatte de gehele periode vanaf de datum van haar instelling op 15 december 1981 tot aan het einde van 1983.

Het onderhavige document is het tweede jaarverslag. Het geeft in hoofdstuk 3 een kort en feitelijk overzicht van de werkzaamheden van de VCmer. Op hoofdstuk 4 ligt de nadruk van dit rapport. Het bevat de evaluatie van de ervaringen van de VCmer in 1984 met de uitvoering van m.e.r. tijdens het interimbeleid, dit voor zover het onderwerpen betreft die in aanvulling op de inhoud van het eerste jaarverslag de aandacht verdienen. Daarna wordt in hoofdstuk 5 een korte beschouwing gewijd aan mogelijke toekomstige ontwikkelingen van m.e.r. en de rol van de VCmer daarbij. In een zestal bijlagen is nadere informatie opgenomen.

3. OVERZICHT VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE VCmer

3.1. Adviezen

In 1984 is de VCmer verzocht adviezen uit te brengen ten behoeve van een zestal (interimbeleids)projecten. Deze adviezen zijn:

- Advies voor richtlijnen MER Keuze van locatie(s) voor het gecontroleerd storten van afval in het Overijsselse deel van het Gewest Midden-IJssel (verder afgekort tot: MER Afvalstort Midden-IJssel), uitgebracht op 27 juni 1984 aan de Raad van het Gewest Midden-IJssel.

- Toetsingsadvies MER Keuze Grevelingenmeer zout of zoet (verder afgekort tot: MER Grevelingenmeer), uitgebracht op 27 november 1984 aan de Minister van Verkeer en Waterstaat (VenW).

- Aanbevelingen voor de inhoud van het milieu-invloedenrapport inzake een luchtscheidings- en een gasmenginstallatie die de N.V. Nederlandse Gasunie wil vestigen op het landgoed Vilsteren (gemeente Ommen) (verder afgekort tot: MIR Luchtscheidingsinstallatie Vilsteren), uitgebracht op 4 december 1984 aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel.

- Advies voor richtlijnen voor het MER locatie-onderzoek (sub)regionale geluidhinderrecreatieterrain(en) in het Stadsgewest Breda (verder afgekort tot: MER Geluidhinderrecreatie Breda).

- Toetsingsadvies over de projectnota/MER grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het benedenriviereengebied (verder afgekort tot: MER Berging baggerspecie).

- Advies voor richtlijnen MER C₂-deponie op de Maasvlakte (verder afgekort tot MER C₂-deponie).

De laatstgenoemde drie adviezen zijn afgerond en uitgebracht in het begin van 1985 aan respectievelijk het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Breda (op 22 januari 1985), de Minister van Verkeer en Waterstaat (op 31 januari 1985) en het Dagelijks Bestuur van het Openbaar Lichaam Rijnmond, coördinerend overheidsorgaan (op 1 februari 1985).

Aanbieding op 30 november 1984 van het eerste toetsingsadvies van de VCmer in het kader van het interimbeleid voor m.e.r. door de voorzitter dr. J. Spaander, aan de Directeur-Generaal voor de Waterstaat, ir. J. van Dixhoorn, die daarbij optrad namens de Minister van Verkeer en Waterstaat.

Bij het MIR Luchtscheidingsinstallatie, is de vooroverlegfase niet geheel verlopen volgens de procedurele vereisten die worden gesteld door het wetsontwerp m.e.r. De VCmer heeft in de geest van het ontwerp van wet aanbevelingen voor de inhoud van het MIR uitgebracht. Ook heeft Gedeputeerde Staten van Overijssel richtlijnen gegeven met betrekking tot de inhoud van de milieu-invloedenrapportage. Bekendmaking van het voornemen tot milieu-invloedenrapportage heeft evenwel niet plaatsgevonden, waardoor niet een ieder in de gelegenheid is gesteld opmerkingen te maken over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het betreffende milieुरapport. Bij de verdere gang van zaken zal wel geheel worden voldaan aan de procedurele en inhoudelijke vereisten van het ontwerp van wet m.e.r.

In bijlage 2 bij dit jaarverslag wordt een nadere beschrijving gegeven van de interimbeleidsprojecten. In deze bijlage wordt ook de samenstelling van de bijbehorende werkgroepen vermeld.

In hoofdstuk 4 wordt gebruik gemaakt van de ervaringen die zijn opgedaan aan de hand van eerder genoemde adviezen voor zover deze ervaringen betrekking hebben op het kalenderjaar 1984.

3.2. Bureaustudie m.e.r. op beleidsplanniveau

Tijdens de proefnemingen met m.e.r. in de periode voorafgaande aan de indiening van het wetsontwerp (1977 tot 1979) is geen ervaring opgedaan met het opstellen van milieu-effectrapporten ten behoeve van planologische kernbeslissingen (p.k.b.) of van beleidsplannen op soortgelijk niveau.

Bij de m.e.r. Waterwinning Zuid-Kennemerland, gestart eind 1979, is een poging daartoe gedaan. Daarbij bleken zich echter problemen voor te doen omtrent de ten aanzien van het MER te volgen koers, zoals blijkt uit het evaluatierapport van de milieu-effectrapportage "Waterwinning Zuid-Kennemerland" (MER-reeks no. 14, 1983).

Deze problematiek was voor de voorzitter van de VCmer aanleiding in 1982 de toenmalige Staassecretaris van Volksgezondheid en

Milieuhygiëne, mevr. mr. J.J. Lambers-Hacquebard, voor te stellen een bureaustudie uit te voeren om ervaring op te doen met de opstelling van een advies voor richtlijnen voor een MER ten behoeve van de besluitvorming op het niveau van een structuurschema. De Staatssecretaris ging er mee akkoord dat deze studie in eerste aanleg betrekking zou hebben op het Structuurschema Drink- en Industrierwatervoorziening (SDIV).

Door een beperkte personele bezetting kon het secretariaat pas in de loop van 1983 een feitelijk begin maken met deze bureaustudie. In maart 1984 besloot het presidium het secretariaat te steunen door ten behoeve van deze studie een werkgroep in te stellen.

In de periode van eind maart tot eind augustus 1984 heeft een vijftal vergaderingen van deze werkgroep plaatsgevonden. De activiteiten van deze werkgroep hebben geresulteerd in een intern werkdokument.

Tijdens de werkzaamheden van de werkgroep van de Commissie bleek dat er behoefte bestaat aan geschikte effectvoorspellingsmethoden, die op het niveau van m.e.r. ten behoeve van een structuurschema gebruikt zouden kunnen worden. Deze constatering door de werkgroep was aanleiding tot het indienen van een verzoek bij de Ministeries van VROM en van LenV voor aanvullend onderzoek. Als gevolg van dit verzoek kreeg het Centrum voor Milieukunde der Rijksuniversiteit Leiden (CML) in september 1984 opdracht tot de uitvoering van dit onderzoek.

Na voltooiing van het onderzoek door het CML (begin 1985) zal deze bureaustudie worden afgerond.

Het presidium van de VCmer is voornemens haar bevindingen met deze bureaustudie aan de beide Ministers mede te delen. Naar verwachting zal dit in de loop van 1985 geschieden. Het presidium zou het, ter concretisering van de opgedane ervaringen, bijzonder toejuichen als in het kader van het interimbeleid nog een m.e.r. zou kunnen worden uitgevoerd in een concrete situatie met betrekking tot de opstelling of herziening van een feitelijk beleidsplan.

3.3. Overige werkzaamheden en contacten

In 1984 hebben de leden van het presidium en het secretariaat van de VCmer een bijdrage geleverd aan een aantal seminars en begeleidingscommissies. Tevens heeft het secretariaat met bezoekers uit het buitenland van gedachten gewisseld over de organisatorische opzet van m.e.r. en de rol van een Commissie van onafhankelijke deskundigen daarbij. Deze activiteiten zijn vermeld in bijlage 3 van dit verslag.

4. ERVARINGEN VAN DE VCmer MET m.e.r. TIJDENS HET INTERIMBELEID

De VCmer heeft sinds haar installatie in december 1981 tot eind 1983 zes adviezen uitgebracht. In 1984 kwam daarbij de voorbereiding en uitwerking van nog eens zes adviezen. Negen van deze adviezen hadden betrekking op de opstelling van richtlijnen voor de inhoud van een MER (inklusief de MIR'en inzake de aardgasontzwavelingsinstallatie te Emmen en de Luchtscheidingsinstallatie Vilsteren). De drie overige adviezen betroffen toetsingsadviezen. Hierbij bevond zich ook het toetsingsadvies over het MIR inzake de aardgasontzwavelingsinstallatie te Emmen. Eind 1984 was het toetsingsadvies inzake het MER Berging baggerspecie nog in bewerking.

De ervaringen van de VCmer, in het bijzonder ten aanzien van de opstelling van toetsingsadviezen, zijn dus nog van beperkte omvang.

Niettemin leverden de verrichte adviseringswerkzaamheden enkele aspecten op die van belang kunnen zijn bij de verdere ontwikkeling van m.e.r. Deze aspecten zijn hieronder aangestipt op evaluerende wijze, waarbij ingehaakt wordt op aandachtspunten die ook al in het eerste jaarverslag van de Commissie de aandacht kregen.

4.1. Voor-informatie voor het begin van een m.e.r.

Volgens het wetsontwerp m.e.r. (ex artikel 41k) dient een initiatiefnemer het voornemen tot uitvoering van een m.e.r.-plichtige activiteit schriftelijk mede te delen aan het bevoegd gezag. De inhoud van deze mededeling dient voldoende voor-informatie te verschaffen over de betreffende activiteit.

De ervaring tot nu toe is dat bij deze voor-informatie veelal een zo duidelijk mogelijke beschrijving van het doel van de activiteit ontbreekt. Dit punt deed zich bijvoorbeeld bij de m.e.r. Grevelingenmeer voor (zie 4.3.2).

De initiatiefnemer zou in bedoelde mededeling reeds het gestelde doel zo concreet mogelijk moeten verwoorden. Het is volgens het presidium van de VCmer doelmatiger, dat daarover zo nodig discussie ontstaat tijdens het vooroverleg dan dat later uit het opgestelde MER blijkt, dat het project en het MER daarover te vaag zijn gebleven. Tenminste zou het bevoegd gezag het doel van het project (voorlopig) moeten definiëren in de door hem vastgestelde richtlijnen.

De definitie van het doel van een activiteit hangt nauw samen met het aangeven van de besluiten ten behoeve waarvan het MER wordt opgesteld en de inschakeling van de instanties die bevoegd zijn de uiteindelijke besluiten te nemen voor het daadwerkelijk ten uitvoer brengen van de activiteit.

In dit verband ontsponnen zich zowel in de werkgroepen van de VCmer met betrekking tot het MER Afvalstort Midden-IJssel als in die voor het MER Geluidhinderrecreatie Breda discussies over de status van de besluiten waarvoor het MER werd opgesteld. De status van een besluit van een (stads)gewest is afhankelijk van de bevoegdheden die door de verschillende betrokken gemeenten aan het (stads) gewest zijn overgedragen. In beide gevallen is niet echt sprake van overdracht van concrete bevoegdheden die tot de uiteindelijke beslissing voeren, maar gaat het om niet-bindende werkafspraken, op grond waarvan mag worden aangenomen, dat de betreffende gemeenten de door het (stads)gewest genomen besluiten zullen opvolgen. Het is niet uitgesloten dat m.e.r. in dergelijke gevallen (slechts) dienst doet als middel om een (zo goed mogelijke) overeenstemming tussen de

betrokkenen te bereiken. De uiteindelijke beslissing over de activiteiten en hun concrete milieu-gevolgen, vindt dan op een ander niveau plaats dan waarvoor het MER is opgezet.

In 1984 zijn tijdens de beoordelingsfase van de MER'en Grevelingenmeer en Berging baggerspecie en tijdens het vooroverleg inzake de MER'en Geluidhinderrecreatie Breda en C²-deponie voorlichtingsbijeenkomsten gehouden ten behoeve van de inspraak. Het wetsontwerp m.e.r. spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van voorlichtingsbijeenkomsten. Het is de Commissie gebleken, dat zij een nuttige functie kunnen vervullen, omdat tijdens deze bijeenkomsten toelichtende informatie wordt verstrekt op vragen van derden. Hiermee wordt reeds in een vroeg stadium een uitwisseling van gedachten en argumenten tussen alle betrokkenen aangemoedigd, hetgeen de kwaliteit van het m.e.r.-proces ten goede kan komen.

4.2. Samenstelling werkgroepen

Met de Nota van Wijzigingen (16814, nrs. 7-8) van het wetsontwerp, welke de Tweede Kamer op 21 maart 1984 is aangeboden, is de procedure tot de vaststelling van de samenstelling van een werkgroep van de VCmer (ex artikel 77e) enigszins gewijzigd. Voordien vormde de voorzitter van de VCmer, na overleg met de plaatsvervangende voorzitters, een werkgroep die aan bevoegd gezag de adviezen namens de VCmer uitbrengt in het kader van de betreffende m.e.r. Door consultatie van bevoegd gezag en initiatiefnemer werd nagegaan of de leden van de werkgroep, alsmede de adviseurs die de werkgroep bijstaan en die geen lid zijn van de Commissie, daadwerkelijk als niet betrokken waren te beschouwen.

In de voorgestelde nieuwe procedure doet de voorzitter van de Commissie, na overleg met de plaatsvervangende voorzitters, een voordracht aan bevoegd gezag over de mogelijke samenstelling van de werkgroep. Het bevoegd gezag stelt de samenstelling van de werkgroep vast. Het bevoegd gezag kan daarbij slechts van de voordracht van de voorzitter van de Commissie afwijken, indien de betrokken deskundige

niet aan de eis van niet-betrokkenheid (onafhankelijkheid) voldoet. Dan zal de voorzitter van de Commissie een andere deskundige moeten voorstellen, die wel onafhankelijk is.

In de praktijk verschilt de nieuwe regeling nauwelijks van de eerder gevolgde werkwijze. Wel betekent het, dat de eindverantwoordelijkheid voor de samenstelling van de werkgroep bij het bevoegd gezag is komen te liggen.

Indien bevoegd gezag zal willen afwijken van de eerste voordracht van de voorzitter van de Commissie zal het dit moeten motiveren. Doordat deze motiveringen openbaar zijn, zal bevoegd gezag extra oog moeten hebben voor op een mogelijke aantasting van de onafhankelijke positie van de Commissie en de geloofwaardigheid van haar adviezen. Desondanks zal er op moeten worden gelet, dat de nieuwe regeling de slagvaardigheid bij de vorming van een werkgroep van de VCmer niet afremt. Formele besluiten van overheidsinstanties vragen nu eenmaal tijd. Dit speelt vooral bij gevallen waarbij meer dan een overheidsinstantie bevoegd gezag is (zoals b.v. bij de MER C -deponie) of waarbij het betreffende bestuur niet veelvuldig ²bijeenkomt (zoals bij sommige Gewesten).

Het is met het oog op het voorkomen van tijdverlies van belang, dat de vorming van een werkgroep reeds kan plaatsvinden tijdens de periode van voorbereiding, die vooraf gaat aan de formele start van een m.e.r. Voor haar werkzaamheden in de wettelijke vooroverlegfase heeft een werkgroep van de VCmer nu eenmaal de krappe termijn van twee maanden ter beschikking; daarvan mag geen tijd verloren gaan door te lang durende ambtelijke procedures. Met het oog daarop is het belangrijk dat het bevoegd gezag de samenstelling van de werkgroep volgens de nieuwe regeling vaststelt binnen zeer korte tijd na de bekendmaking van de start van de m.e.r. Eigenlijk zou daarvoor alsnog een termijn in het wetsontwerp genoemd dienen te worden om mogelijke vertragingen te voorkomen.

In de gewijzigde opzet is gehandhaafd de passage ex artikel 77e, lid 6 waarbij de voorzitter van de Commissie de voordracht tot de samenstelling van de werkgroep mededeelt aan de initiatiefnemer, opdat deze laatste ook kan attenderen op eventuele betrokkenheid van bepaalde deskundigen. Teneinde ook hier onnodig tijdverlies te

vermijden, lijkt het aan te bevelen, dat bij de voorgestelde procedure de initiatiefnemer zijn eventuele opmerkingen rechtstreeks aan bevoegd gezag doorgeeft. Dit kan dan ook daarmee rekening houden bij het overleg met de voorzitter van de Commissie over de uiteindelijke samenstelling van de werkgroep.

Een werkgroep van de Commissie kan zich volgens artikel 77e, lid 5 doen bijstaan door deskundigen die geen lid zijn van de Commissie. Volgens de huidige tekst van dit artikel zijn het tweede en vierde lid van overeenkomstige toepassing. Het tweede en vierde lid hebben slechts betrekking op leden van een werkgroep die lid zijn van de Commissie en die niet rechtstreeks betrokken zijn of zijn geweest bij de activiteit of bij de alternatieven daarvoor of bij de betreffende besluitvorming. Het derde lid is niet van toepassing verklaard. Deze formulering lijkt niet waterdicht. Ze laat de mogelijkheid open, dat bevoegd gezag zonder motivatie voorgestelde adviseurs van de werkgroep afwijst. Deze onduidelijkheid zou kunnen worden verholpen door ook het derde lid van toepassing te verklaren ten aanzien van adviseurs.

In september 1984 heeft de VCmer een verzoek ingediend bij de eerstverantwoordelijke Ministers voor de m.e.r. het aantal leden van de Commissie nog wat uit te breiden. De aanleiding tot dit verzoek was, dat de Commissie thans op sommige terreinen over geen of te weinig deskundige leden beschikt. Dit verzoek is nog in behandeling.

4.3. Vooroverleg en inhoud van een MER

4.3.1. Algemeen

In de vooroverlegfase van de m.e.r. C²-deponie heeft de betreffende werkgroep van de VCmer enkele schriftelijke vragen gesteld aan bevoegd gezag over het betrokken project. Tot dan werden dergelijke vragen in een mondeling overleg tussen de werkgroep en bevoegd gezag aan de orde gesteld (zie vorig jaarverslag blz. 19). De schriftelijke beantwoording door bevoegd gezag, die daarvoor de

initiatiefnemer AVR Chemie had geconsulteerd, bleek minstens even verduidelijkend te werken als het mondelinge overleg.

In het eerste jaarverslag (blz. 20) werd het voornemen uitgesproken dat de VCmer nog eens nader zou bezien in hoeverre in de uit te brengen adviezen voor richtlijnen meer eenduidig zou kunnen worden aangegeven welke aandachtspunten bij de uitwerking van een MER prioriteit verdienen. Tevens zou het aangeven van de gewenste mate van detail (nog) meer aandacht behoeven. Bij de adviezen voor richtlijnen inzake de MER'en Afvalstort Midden-IJssel, Geluidhinderrecreatie Breda en C₂-deponie alsmede bij de aanbevelingen voor de inhoud van het MIR Luchtscheidingsinstallatie Vilsteren werd relatief veel aandacht aan deze prioriteitsstelling en mate van detail besteed. De uitvoering van het gestelde voornemen bleek goed mogelijk en lijkt een verbetering.

In paragraaf 3.1. is reeds vermeld dat bij de MIR Luchtscheidingsinstallatie Vilsteren tijdens de vooroverlegfase werd afgeweken van de m.e.r.-procedure. Voor dit project werd een soortgelijke aanpak gevolgd als in 1983 bij het project van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) betreffende de bouw van een gasontzwevelingsinstallatie bij Emmen. De gunstige ervaringen van de NAM hebben naar verluidt de Gasunie bewogen ook een MIR op te laten stellen. Aan de gevolgde procedure kleeft het bezwaar dat het de betrokkenen onder een hoge tijdsdruk plaatst. Een werkwijze die ten koste kan gaan van de zorgvuldigheid waarmee in het vooroverleg moet worden gewerkt. Bovendien ontbreekt hierbij de openheid uit het wettelijk vooroverleg door het achterwege blijven van de inspraakmogelijkheid.

Het presidium van de VCmer heeft in deze periode van interim-beleid gaarne meegewerkt om deze MIR-procedure te beproeven, maar is op grond van bovengenoemde bezwaren thans toch voornemens aan verdere verzoeken tot medewerking aan ad-hoc-procedures en verkorte procedures geen medewerking meer te verlenen.

Het is tevens vermeldenswaard dat ook in 1984 de uitgebrachte adviezen met algemene overeenstemming van alle leden van de betreffende werkgroepen konden worden vastgesteld. De adviezen werden

alle binnen de vastgestelde termijn uitgebracht.

4.3.2. Doel van de activiteit

Hiervoor is in 4.1 reeds vermeld, dat het doel dat de initiatiefnemer beoogt te bereiken met zijn project bij de m.e.r.'s tot nu toe veelal impliciet is aangegeven. De m.e.r. Grevelingenmeer is hiervan een typisch voorbeeld. De uitvoering van de Deltawerken maakt de keus mogelijk de Grevelingen zoet te maken of zout te laten. In het vooroverleg en bij het vaststellen van de richtlijnen voor dit MER was destijds verder geen eenduidige definitie van het project gegeven. Het vervaardigde MER was evenmin geheel duidelijk. Dit leidde er toe, dat de werkgroep van de VCmer bij het opstellen van het advies voor richtlijnen en ook nog tijdens de opstelling van het toetsingsadvies extra veel tijd moest besteden aan de vraag om welke besluitvorming het nu eigenlijk ging. Ging het alleen om de beleidskeuze tussen de alternatieven van een zout of een zoet Grevelingenmeer, of diende ook een derde alternatief van een zout Grevelingenmeer in combinatie met een zoetwatertoevoer van elders naar Schouwen-Duiveland als een volwaardig alternatief te worden beschouwd. De tekst van de door het bevoegd gezag vastgestelde richtlijnen voor het MER kon door de VCmer niet anders worden geïnterpreteerd, dan dat dit derde alternatief als een volwaardig alternatief moest worden beschouwd, zodat de werkgroep bij de toetsing van het MER moest nagaan of de milieu-gevolgen van dit derde alternatief volledig en juist waren beschreven. Dit bleek echter niet het geval te zijn. Dergelijke onduidelijkheden zullen naar de mening van de Commissie bij komende m.e.r.'s zoveel mogelijk moeten worden vermeden. Hoe scherper het doel van de activiteiten wordt geformuleerd, des te beter kunnen de te verwachten milieu-effecten worden beschreven en beoordeeld (zie ook 4.3.3).

4.3.3. Alternatieven

De weloverwogen beschouwing van alternatieve mogelijkheden, welke tenslotte leidt tot een voorkeursalternatief [1] vormt een essentieel onderdeel van het m.e.r.-proces. In 1984 zijn twee MER'en, namelijk dat inzake Grevelingen en dat betreffende de Berging baggerspecie, gereed gekomen, openbaar gemaakt en ter toetsing aan de Commissie voorgelegd. In beide MER'en werd dienovereenkomstig aan verschillende alternatieven aandacht besteed.

Bij de toetsing van het MER Grevelingenmeer bleek echter een van de alternatieven niet voldoende uitgewerkt, nl. het alternatief dat betrekking had op het zout blijven van het Grevelingenmeer met daarbij de aanleg van een zoetwaterleiding naar Schouwen-Duiveland, bijv. vanuit het Zoommeer. Het is mogelijk dat dit alternatief niet goed uit de verf is gekomen, doordat in de projectnota/MER de waterhuishoudkundige aspecten primair werden benaderd vanuit de bevoegdheden van Rijkswaterstaat. Bij dit alternatief zijn ook regionale competenties in het geding en speelt ook de kwestie van de kostenverdeling -wie betaalt wat? - een rol. Bij de besluitvorming in 1985 zal, naar mag worden verwacht, een en ander nog wel duidelijk worden.

Bij de m.e.r. Grevelingenmeer gaat het om een "besluit niet op aanvraag" (initiatiefnemer = bevoegd gezag). Bij dergelijke m.e.r.'s dient volgens het wetsontwerp (artikel 41ab) en de Memorie van Toelichting (MvT) (blz. 51) de bekendmaking van het MER tegelijk plaats te vinden met het publiceren van het (voor-)ontwerpbesluit. In de MvT (blz. 51) wordt echter de mogelijkheid aangegeven, dat van deze regel kan worden afgeweken. Bij de m.e.r. Grevelingenmeer is van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Volgens het wetsontwerp (artikel 41i, lid 1 onder b; MvT blz. 37) dient de initiatiefnemer van een activiteit in het MER zijn (voorlopige) voorkeur -"de voorgenomen activiteit"- aan te geven,

[1] De voorgenomen activiteit volgens artikel 41i, lid 1 van het wetsontwerp; zie MvT, blz. 37-38.

kiezend uit de alternatieven (of varianten daarvan) om het gestelde doel te realiseren. In de MvT bij het wetsontwerp (blz. 38) wordt de mogelijkheid gegeven, om bij "besluiten niet op aanvraag", deze voorkeur (nog) niet uit te spreken in het MER, maar deze keuze op te schorten tot een later tijdstip in de besluitvorming. In het MER Grevelingenmeer is geen "voorgenomen activiteit" aangegeven. Ook bij het MER Berging baggerspecie hebben de initiatiefnemers (de gemeente Rotterdam, het Openbaar Lichaam Rijnmond en Rijkswaterstaat, directie Benedenrivieren) nog geen heldere uitspraak over de keuze voor de voorgenomen activiteit gedaan. In dit laatste geval gaat het om een besluit door de (rijks)overheid, op aanvraag van andere instanties. Tijdens een hoorzitting in december 1984 in het kader van de m.e.r. Berging baggerspecie kwam een duidelijk bezwaar tegen het niet duidelijk aangegeven van de "voorgenomen activiteit" voor het voetlicht, o.a. de gemeente Goedereede bracht naar voren, dat het ontbreken van deze voorkeursaanduiding door de initiatiefnemers, de gerichte inspraak bemoeilijkt. De Commissie acht het van belang bij komende m.e.r.'s aan dit punt blijvende aandacht te besteden.

In het vorige jaarverslag is reeds opgemerkt, dat de mogelijkheid tot beschouwing van locatie-alternatieven bij m.e.r. voor een concreet project tot een weloverwogen besluitvorming kan bijdragen. Bij de m.e.r. C₂-deponie maakte de initiatiefnemer AVR Chemie in november 1984 zijn voornemen bekend om de deponie op een nader omschreven terrein op de Maasvlakte te verwezenlijken. Dit mede als resultaat van het overleg-proces dat er aan was voorafgegaan met inbegrip van een behandeling in de Tweede Kamer. De beslissing of locatie-alternatieven bij het opstellen van een MER voor een concreet project wel of niet een rol dienen te spelen is voorbehouden aan het bevoegd gezag dat de richtlijnen voor dat MER vaststelt. Het actieprogramma "Deregulering Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer" (DROM; Tweede kamer, zitting 1983-1984, 16814, nrs. 7-8) sluit het beschouwen van locatie-alternatieven in het MER, als daartoe aanleiding bestaat, echter niet uit. Een conclusie die inmiddels ook in de Memorie van Antwoord bij het wetsontwerp is verwerkt.

In het advies dat de VCmer inzake de richtlijnen voor het MER inzake de C₂-deponie zal uitbrengen (begin 1985) wordt aandacht aan deze problematiek besteed.

In het vorige jaarverslag is reeds gesproken over het belang en de aard van het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast (ex artikel 41i, lid 2). Het ligt in de rede dat zulk een milieuvriendelijke oplossing kan worden bereikt door een optimalisatie, in milieugunstige richting, van een van de beschouwde alternatieven of van elementen daarvan.

De Minister van VROM heeft in zijn schrijven van 29 mei 1984 (bijlage 4) mede namens de Minister van LenV, naar aanleiding van het jaarverslag 1982-1983, aan de voorzitter van de VCmer hieromtrent het volgende opgemerkt:

"Deze zienswijze neemt naar mijn mening niet weg dat toch steeds moet worden getracht om toepassing van de best bestaande mogelijkheden als een duidelijk herkenbaar alternatief te presenteren, dat kan worden vergeleken met alternatieven die een minder milieuvriendelijk karakter hebben".

Bij de toetsing van het MER Berging baggerspecie bleek het mogelijk zulk een meest milieuvriendelijke alternatief als een duidelijk herkenbaar alternatief zonder veel moeite naar voren te halen. De werkgroep kon er in het toetsingsadvies de aandacht op vestigen, dat met name de localisering van dit alternatief, de minste aantasting van het Voornse kust- en duingebied tot gevolg zal hebben. Welke rol het voorschrijven van een dergelijk alternatief -gedurende de m.e.r.-procedure - bij de besluitvorming kan spelen, zal in 1985 moeten blijken.

4.3.4. Afbakening van te beschouwen deelactiviteiten en hun milieugevolgen

Bij het project Luchtscheidingsinstallatie te Vilsteren was het een discussiepunt in hoeverre de milieugevolgen van de aanvoerleidingen van het aardgas uit Emmen binnen de afbakening van het betrokken project zouden moeten vallen. Hoewel de aanleg van de pijpleiding onderwerp van een aparte besluitvorming is, is deze toch ten aanzien van de milieu-effecten zo direct verbonden met de bouw van de gasmenginstallatie, dat in de aanbevelingen van de VCmer voor de inhoud van het MIR is geadviseerd in ieder geval in het kort in te

gaan op de gevolgen voor het milieu van deze nieuw te leggen leiding.

4.3.5. Vaststelling van richtlijnen

De definitieve richtlijnen voor de inhoud van een MER dienen door het bevoegd gezag vastgesteld te worden uiterlijk drie maanden na de formele start van de m.e.r. Bij besluiten "niet op aanvraag" (initiatiefnemer = bevoegd gezag) kan met ingang van de eerste Nota van Wijzigingen (maart 1984) het bevoegd gezag deze termijn met ten hoogste twee maanden verlengen. De start van het m.e.r. Afvalstort Midden-IJssel is op 30 april 1984 bekend gemaakt. Aangezien eind 1984 de richtlijnen nog niet waren vastgesteld, is er in dit geval sprake van overschrijding van deze termijnen door bevoegd gezag. Er zijn echter enige aanwijzingen dat het hier om een bijzonder geval gaat. Bij alle andere m.e.r.'s zijn de betreffende termijnen tot nu toe wel gehaald. Dit geldt zowel voor de VCmer als voor het bevoegd gezag (zie ook 4.7).

Bij het uitbrengen van het advies met aanbevelingen voor het MIR Luchtscheidingsinstallatie Vilsteren heeft de VCmer het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten van Overijssel) verzocht over te gaan tot vaststelling van de minimum eisen voor de inhoud van het MIR, zulks ter substitutie van de formele vaststelling van richtlijnen volgens de officiële m.e.r.-procedure. Dit is gedaan met het oog op de wenselijkheid om in de Commissie te kunnen beschikken over een duidelijk kader voor de later uit te voeren toetsing van het MIR.

4.3.6. Opstelling van het MER

Volgens het wetsontwerp is er voor de periode van de opstelling van het MER formeel geen rol weggelegd voor de betreffende werkgroep van de VCmer. In het vorige jaarverslag werd reeds geconstateerd, dat er echter bij sommige initiatiefnemers behoefte bestaat aan tussentijds overleg met de VCmer. In april 1984 werden de voorzitter

en de secretaris van de VCmer-werkgroep uitgenodigd voor een informeel overleg door ambtelijke medewerkers van de gemeente Amsterdam in verband met de m.e.r. Woningbouwlocatie Amsterdam-Nieuw Oost. Dit overleg ging over een vertraging in de opstelling van het MER ten gevolge van de gang van zaken bij het bodemsaneringsonderzoek van de verontreinigingen rond de Diemerzeedijk. Door de langzame start van het saneringsonderzoek dreigde de planvorming rondom de locatie Nieuw-Oost vertraagd te worden. Hoewel voor de VCmer bij een dergelijke zaak geen taak is weggelegd, kon toch met de initiatiefnemer (tevens bevoegd gezag) worden meegedacht. De gemeente Amsterdam besloot daarop enerzijds het plan Zeeburg, dat kan worden gezien als een eerste fase in de ontwikkeling van het plan Nieuw-Oost, openbaar te maken en anderzijds een interimrapportage over de stand van zaken met de opstelling van het MER te overwegen. Het lag daarbij in de bedoeling om de VCmer naar een tussentijds commentaar op dit interimrapport te vragen. Het geplande interimrapport was eind 1984 nog niet beschikbaar.

Uit de MER'en Grevelingenmeer en Berging baggerspecie bleek, dat ten behoeve van beide projecten te voren reeds een aanzienlijke hoeveelheid ontwikkelingswerk was verricht. Voor zover dit onderzoek betrekking had op milieu-aspecten was dit grotendeels reeds gedaan voor de start van de m.e.r. In het bijzonder gold dit voor het MER Grevelingenmeer. Ten behoeve van de opstelling van het MER Berging baggerspecie heeft de initiatiefnemer nog nader onderzoek verricht ten aanzien van enkele leemten in de kennis, die bij de verdere besluitvorming van essentieel belang zouden kunnen zijn. Dit betrof ontwikkelingsonderzoek met betrekking tot de geohydrologie, de morfologie, de ecologie en de landschappelijke inpassing. Het is duidelijk, dat ook zonder m.e.r. dit onderzoek voor een juiste uitvoering van het project zou hebben moeten plaatsvinden.

Aansluitend bij de vorige alinea is het wellicht van belang nog eens te onderstrepen, dat volgens het wetsontwerp MER in principe met behulp van bestaande informatie dienen te worden opgesteld. In de praktijk zal niettemin naar de mening van het presidium van de VCmer nagenoeg iedere initiatiefnemer komen te staan voor de vraag, of en zo ja welk praktisch gericht veldonderzoek nog nodig is ter verkrijging

van ontbrekende gegevens, waarvan het onontbeerlijk is er over te kunnen beschikken bij de besluitvorming. In de praktijk kan bij de besluitvorming het dilemma ontstaan om af te wege enerzijds het risico van vertragingen in de besluitvorming, veroorzaakt door dispuut over deze leemten in kennis en onzekerheden, en anderzijds de kosten en moeite die gepaard gaan met het wegwerken van de betreffende leemte of onzekerheid. Dit omgaan met onzekerheden is inherent aan elk besluitvormingsproces. De m.e.r.-procedure kan er uiteraard toe bijdragen de omvang en het belang van deze leemten in kennis en onzekerheden ten aanzien van de gevolgen voor het milieu bij de besluitvorming duidelijk voor ogen te stellen.

Op grond van de tussentijdse wijziging van het wetsontwerp (zie artikel 41n, derde lid) heeft een particuliere initiatiefnemer geen nader onderzoek te verrichten ter verkrijging van gegevens over de bestaande toestand van het milieu. Hij kan volstaan met de verwerking van de informatie die hij kan verzamelen of die de betrokken overheidsinstanties hem op zijn verzoek moet verschaffen.

Naar aanleiding van de gang van zaken bij de opstelling van de MER'en Grevelingenmeer en Berging baggerspecie verwacht het presidium van de VCmer, dat overheidsinstanties zeker aandacht zullen schenken aan het verzamelen van die informatie die zij als onmisbaar voor een gedegen besluitvorming beschouwen, waarbij uiteraard de looptijd van de betreffende informatieverzameling als ook het besteden van extra kosten en moeite punten van overweging zullen blijken. Een centrale ingang op landelijk niveau, die toegang tot deze milieu-informatie kan verschaffen, acht de Commissie in dit verband van groot belang.

Overigens zal een project niet altijd eenduidig kunnen worden gekenmerkt als gevolg van een particulier initiatief. Bij de m.e.r. C₂-deponie werd bijvoorbeeld in de betreffende werkgroep van de VCmer vrij snel de vraag in discussie gebracht in hoeverre de initiatiefnemer als "particulier" zou moeten worden beschouwd [1].

[1] De Staat der Nederlanden, de Gemeente Rotterdam en 8 particuliere bedrijven nemen in AVR Chemie C.V. deel.

4.4. Vorm en presentatie van het MER

In de MvT (blz. 46) bij het wetsontwerp m.e.r. wordt gesteld, dat in een document dat als zodanig een grotere reikwijdte dan alleen milieu-aspecten heeft, de herkenbaarheid van het MER-onderdeel dient te zijn gewaarborgd. Bij de MER'en inzake Grevelingenmeer en Berging baggerspecie gaat het in beide gevallen om een MER als onderdeel van een projectnota met wijdere strekking. De VCmer heeft geconstateerd, dat in beide projectnota's/MER'en de behandeling van milieu-aspecten innig verweven waren met die van de andere aspecten. Het MER bleek daarbij niet zondermeer als een herkenbaar onderdeel gepresenteerd. Deze verwevenheid had overigens in beide gevallen niet zondermeer tot gevolg dat milieu-aspecten door de andere aspecten werden overschaduwd of daarmee zodanig versmolten, dat deze niet meer afzonderlijk waarneembaar waren. In hoofdzaak betrof het hier de toegankelijkheid en de presentatie van de milieu-relevante stof. In dit verband gaf bij lezing het MER Berging baggerspecie minder moeite dan het MER Grevelingenmeer. Dit verschil kwam voort uit de wijze van presentatie. Bij het MER Grevelingenmeer werd van de lezer vrij veel zelfwerkzaamheid gevraagd om de milieu-informatie van de rest te scheiden en in onderling verband te brengen. In de projectnota/MER Berging baggerspecie waren de onderwerpen die in het bijzonder betrekking hadden op het MER-gedeelte ondergebracht in duidelijk herkenbare hoofdstukken en paragrafen, volgens de systematiek van artikel 41i, lid 1 onder a tot en met g van het wetsontwerp.

Naast het betrekkelijk bondige en niet al te omvangrijke hoofdrapport (projectnota/MER) was zowel bij het MER Grevelingenmeer als bij het MER Berging baggerspecie sprake van daaraan toegevoegde bijlagen of werkrapporten met milieu-technische informatie. Bij het MER Grevelingenmeer was aangegeven dat twee van deze werkgroep rapporten als bijlagen onderdeel uitmaakten van het MER. De onderbouwende werkrapporten bij het MER Berging baggerspecie waren echter geen van alle aangegeven als behorende tot het MER, terwijl niettemin de informatie uit deze rapporten voor de VCmer onontbeerlijk was om de juistheid van de milieu-informatie die in het MER werd gepresenteerd goed te kunnen beoordelen. Het was volgens de Commissie

juister geweest deze werkrapporten formeel als bijlagen behorende bij het MER te presenteren.

Hiermee zou tevens zijn bereikt, dat deze werkrapporten tijdig bij de openbaarmaking van het MER, zowel voor de VCmer als voor voor geïnteresseerden, beschikbaar waren geweest. Dit was bij de m.e.r. Berging baggerspecie niet het geval. Dit MER werd op 12 oktober 1984 bekend gemaakt, terwijl pas eind november 1984 de deelrapporten beschikbaar kwamen. Aangezien de termijn voor inspraak en ambtelijke advisering op 23 december 1984 werd afgesloten, bleef er voor de betrokkenen weinig tijd over om de onontbeerlijke gegevens uit de deelrapporten te raadplegen. Dit is voor de VCmer van belang, omdat zij ook de resultaten van inspraak en advisering ter zake bij de formulering van haar toetsingsadvies in de beschouwing dient te betrekken. Ook de VCmer is voor haar voorlopige oordeelvorming gebaat met een gelijktijdige beschikbaarheid van de werkrapporten bij de publicatie van het MER.

In het wetsontwerp is onder artikel 41j, derde lid de mogelijkheid opgenomen bij ministerieel besluit nadere regels te stellen ten aanzien van de vorm van het MER. Het is de vraag of gezien de grote variatie in de te behandelen projecten en initiatieven niet moet worden vermeden een te strakke regeling van de vorm van het MER voor te schrijven. Naar de mening van het presidium van de VCmer is in deze paar jaar van het interimbeleid nog niet genoeg ervaring opgedaan om reeds nu een oordeel te kunnen vormen over een eventueel meest gewenste vorm en presentatie van een MER.

4.5. Inspraak, toetsing en besluitvorming

In 1984 heeft de VCmer haar eerste toetsingsadvies -inzake het MER Grevelingenmeer- uitgebracht en aan bevoegd gezag aangeboden op 30 november 1984. Bij het toetsingsadvies inzake de MER Berging baggerspecie is de wettelijke termijn van een maand na de inspraak, waarin de VCmer over elke informatie kan beschikken, gaan lopen vanaf 23 december 1984. Het toetsingsadvies zal dus volgens de geldende termijn uiterlijk op 23 januari 1985 aan bevoegd gezag dienen te

worden uitgebracht.

Achtereenvolgens zullen in 4.5.1 de eerste ervaringen met betrekking tot de inspraak over een MER worden beschreven waarna in 4.5.2 zal worden ingegaan op de toetsing van het MER Grevelingenmeer. Eind 1984 heeft nog geen enkele in het kader van het interimbeleid aangevatte m.e.r. de fase van het uiteindelijke besluit bereikt. Dit is al wel het geval met het MIR betreffende de gasontzwevelingsinstallatie van de NAM te Emmen (zie bijlage 2).

4.5.1. Inspraak

Zoals opgemerkt dient de VCmer bij haar toetsing van een MER de schriftelijke en mondelinge opmerkingen die naar voren zijn gekomen tijdens de schriftelijke inspraak en de hoorzitting(en) te betrekken, alsmede de ingebrachte (ambtelijke) adviezen. Om al zo veel mogelijk op de hoogte te zijn van de achtergronden van de ingebrachte opmerkingen, woonden vertegenwoordigers van de betreffende werkgroepen van de VCmer als waarnemer de gehouden voorlichtingsbijeenkomsten en hoorzittingen bij. Bij de m.e.r. Grevelingenmeer werd een voorlichtingsbijeenkomst en een hoorzitting gehouden, georganiseerd door de Raad van de Waterstaat namens het bevoegd gezag: de Minister van Verkeer en Waterstaat. Bij de m.e.r. Berging baggerspecie had hetzelfde bevoegde gezag het houden van een voorlichtingsbijeenkomst en twee hoorzittingen gedelegeerd aan het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (GS Zuid-Holland) in het kader van de procedure volgens de Wet droogmakerijen en indijkingen.

De Raad van de Waterstaat en GS Zuid-Holand dienden conform het gestelde in de artikelen 41t, lid 4, 41u, lid 2 en 41v, lid 2 van het wetsontwerp m.e.r. zo spoedig mogelijk de resultaten van inspraak en advisering, alsmede het verslag van de hoorzitting(en) door te zenden aan de VCmer. De betrokken instanties hebben getracht zo goed mogelijk aan deze regeling te voldoen [1].

De VCmer heeft na sluiting van de inspraak en ambtelijke advisering nog slechts een maand de tijd om haar toetsingsadvies uit te brengen. Wil deze termijn gehaald worden, dan is volgens het presidium van de VCmer nodig dat:

- waarnemers van de werkgroep van de VCmer de voorlichtingsbijeenkomsten en hoorzittingen bijwonen;
- de documenten die tijdens een hoorzitting worden overhandigd aan bevoegd gezag (ook rapporten e.d.) onverwijld in afschrift naar de VCmer gaan;
- het uitbrengen van het verslag van deze hoorzitting zo veel mogelijk wordt bespoedigd en aan de VCmer wordt toegezonden (eventueel als concept-verslag).

Verwijzend naar een opmerking hierover in het vorige jaarverslag (blz. 29) kon met name bij de hoorzitting in Goedereede in het kader van de m.e.r. Berging baggerspecie tot genoegen van de Commissie worden geconstateerd, dat deze zich niet beperkte tot alleen het horen van bezwaarden. Tussen de betrokkenen achter de tafel en de insprekers ontstond een zekere mate van dialoog waarbij op wederzijdse argumenten werd ingegaan.

[1] Bij de m.e.r. Berging baggerspecie bleek naderhand dat het kerstreces, direct na sluiting van de termijn van inspraak (23 december 1984) een aanzienlijke vertraging tot gevolg had in de verwerking van de resultaten door GS Zuid-Holland. Zo bereikten de laatste inspraakreacties de VCmer eerst op resp. 18 en 24 januari 1985.

4.5.2. Toetsing

Zoals bekend, heeft de VCmer na sluiting van de inspraak nog maximaal een maand de tijd voor het uitbrengen van haar toetsingsadvies. In deze korte periode moet veel werk worden verzet. Vooruitlopend op de resultaten van de inspraak vormden de betrokken werkgroepen zich reeds een voorlopig oordeel over het gepubliceerde MER.

Bij het MER Grevelingenmeer werd daarna door de werkgroep van alle reacties zorgvuldig kennis genomen. Alle opmerkingen ten aanzien van milieu-aspecten werden in een tweetal vergaderingen besproken en vergeleken met het reeds gevormde voorlopige oordeel.

De werkgroep kon uiteraard in haar toetsingsadvies niet de juistheid of waarde van iedere opmerking of bezwaar uitvoerig bespreken. Wel geeft zij in een bijlage bij het betreffende toetsingsadvies (aangeduid als "gedetailleerde opmerkingen bij het MER") enkele malen opmerkingen uit de inspraak en advisering weer zonder daarbij expliciet de naam van de bron te noemen. Terugkijkend beseft het presidium van de VCmer, dat door deze wijze van presentatie ten onrechte bij betrokkenen de indruk zou kunnen worden gewekt, dat aan hun opmerkingen niet voldoende aandacht is besteed. Het presidium is daarom van plan in volgende toetsingsadviezen een duidelijker verwijzing naar de in haar beschouwingen betrokken reacties van insprekers of adviseurs aan te geven.

De beide MER'en die de VCmer in 1984 voor toetsing zijn voorgelegd bleken beide van goede kwaliteit te zijn. Ook de mate van detaillering van de beide MER'en kwam de betrokken werkgroepen als passend en als goed bruikbaar voor de besluitvorming voor. Het is de indruk van het presidium van de VCmer, dat het kwaliteitsniveau van beide MER'en in het algemeen gezien duidelijk hoger ligt dan dat van de proef-MER'en die destijds (1977-1979) tijdens de periode van proefnemingen met m.e.r. werden opgesteld.

Zondermeer kan worden gesproken van een goed begin. Hieraan doet niet af het feit, dat in het MER Grevelingenmeer de uitwerking van een van de drie alternatieven bij de toetsing aanleiding gaf tot kritische opmerkingen (zie 4.3.3 en 4.3.3). Bij de bespreking van het MER

Berging baggerspecie kwam de betreffende werkgroep tot de voorlopige conclusie, dat het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast, onvoldoende uit de verf was gekomen. Het verdient aanbeveling bij de lopende en toekomstige m.e.r.'s vooral aan dit laatstgenoemde type alternatief extra aandacht te schenken.

Het presidium is daarnaast van mening, dat in beide gevallen juist de goede kwaliteit van de opgestelde MER-en de werkgroepen de gelegenheid heeft geboden het grote belang van de milieu-bescherming in haar toetsingsadviezen onder de aandacht te brengen van de bevoegde autoriteiten die uiteindelijk moeten beslissen.

In haar toetsingsadvies inzake het MER Grevelingenmeer heeft de VCmer dan ook het gevoegd gezag, i.c. de Minister van Verkeer en Waterstaat, in overweging gegeven alvorens de projectnota / MER voor de definitieve besluitvorming te gebruiken, deze te laten aanvullen op het punt van de mogelijke milieu-effecten van een zoetwateraanvoer naar Schouwen-Duiveland.

In de eerste Nota van wijzigingen van het wetsontwerp is voorgesteld de bepaling (volgens artikel 4lx) met betrekking tot het zogenaamde aanvullende rapport te schrappen, waarbij gevolg werd gegeven aan een conclusie van het Actieprogramma DROM. Dit artikel 4lx had betrekking op het verstrekken van nadere gegevens, die naar het oordeel van het bevoegd gezag op grond van de inspraakreacties, ambtelijke advisering en het advies van de Commissie nodig zouden kunnen blijken ter aanvulling op het MER. De Ministers van VROM en LenV hebben in dit verband de VCmer naar aanleiding van het eerste uitgebrachte toetsingsadvies (MER Grevelingenmeer) er op gewezen, dat een suggestie tot aanvulling van het MER hen daarom niet opportuun voorkomt (zie bijlage 5). Wel kan, zo stellen zij, de VCmer met betrekking tot bepaalde aspecten constateren, dat naar haar oordeel het MER (nog) onvoldoende informatie bevat om tot een gefundeerd besluit te komen. Het presidium van de VCmer kan zich vinden in de opmerkingen van beide Ministers. Het is aan het bevoegd gezag te bepalen welke betekenis het in het licht van de beslissingen die het moet nemen, wil hechten aan opmerkingen over leemten in kennis, onjuistheden en gebreken van een MER, zoals deze o.a. in het toetsingsadvies van de VCmer worden

verwoord. Conform artikel 41a1 zal het bevoegd gezag bij zijn uiteindelijk besluit tenslotte wel motiveren wat terzake van ingebrachte opmerkingen en adviezen, ook dat van de VCmer, is overwogen en vastgesteld.

4.6. Tijdslimieten en looptijden

Het wetsontwerp m.e.r. bevat tijdslimieten voor bepaalde fasen van het m.e.r.- proces. Met betrekking tot de door de Commissie uit te brengen adviezen gelden termijnen van respectievelijk twee maanden voor de opstelling van adviezen voor richtlijnen en een maand na beëindiging van de inspraaktermijn voor toetsingsadviezen.

In het gehele jaar 1984 is de VCmer er steeds, evenals in de vorige jaren, in geslaagd haar adviezen binnen de gestelde termijnen uit te brengen. Dit geldt voor alle zeven adviezen voor richtlijnen en twee toetsingsadviezen (genoemde aantallen met inbegrip van de projecten Gasontzwelingsinstallatie van de NAM te Emmen en Luchtscheidingsinstallatie van de Gasunie te Vilsteren). Op grond van de huidige ervaringen kan het presidium van de VCmer de voorlopige conclusie in het vorige jaarverslag bevestigen, dat de gestelde termijnen, een efficiënt en voldoende toegerust secretariaat vooropgesteld, voor de VCmer weliswaar krap bemeten doch haalbaar zijn.

Er zijn enkele aanwijzingen, dat bevoegd gezag soms in tijdsproblemen kan geraken met het vaststellen van de richtlijnen binnen de termijn van uiterlijk drie maanden na het formele begin van de m.e.r. Met de Nota van wijzigingen is voorgesteld het betreffende wetsartikel 41n, lid 1 zodanig te wijzigen, dat -in het geval van overheidsinitiatieven waarbij de initiatiefnemer formeel tevens bevoegd gezag is- de termijn van drie maanden zonodig eenmaal met ten hoogste twee maanden kan worden verlengd. Tot eind 1984 heeft slechts eenmaal het bevoegd gezag de gestelde termijn ten aanzien van het vaststellen van richtlijnen voor een MER niet kunnen halen (zie 4.3.5).

Bij de m.e.r. Grevelingenmeer bleek, dat tijdens de periode van inspraak en advisering sommige instanties (Waterschappen en Gedeputeerde Staten) moeite hadden de gestelde termijn te halen.

Op grond van de ervaringen tijdens het interimbeleid tot nu toe opgedaan, zou het presidium van de VCmer in dit verband aan ieder bevoegd gezag enkele punten ter overweging willen geven, die wellicht zouden kunnen bijdragen aan het halen van de gestelde termijn ten aanzien van het vaststellen van de richtlijnen:

- tijdige afspraken over, regeling en coördinatie (intern en extern) van taken en bevoegdheden van betrokken instanties en personen en de wijze van terugkoppeling met beslissingsbevoegden;
- de informatie die bij de mededeling van het formele begin van de m.e.r. wordt verstrekt geheel of gedeeltelijk in de vorm van concept- richtlijnen of een uitgebreide startnotitie te brengen;
- bespoediging van een nadere uitwerking van de richtlijnen in de eerste twee maanden na de formele start van een m.e.r.; met extra aandacht voor knelpunten die redelijkerwijs te voorzien zijn (b.v. soorten alternatieven; afbakening van het project);
- beperking van de termijn (overeenkomstig artikel 41m, lid 2) waarin de adviseurs en derden in de gelegenheid worden gesteld opmerkingen te maken over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het MER tot 4 a 6 weken (minder dan 2 maanden).

4.7. Evaluatie van de milieu-effecten na het begin van de uitvoering van een besluit

In aanvulling op het gestelde over evaluatie achteraf in het vorige jaarverslag kan worden opgemerkt, dat de VCmer in 1984 in de uitgebrachte adviezen steeds aandacht voor dit onderwerp heeft gevraagd. De tot nu toe vastgestelde richtlijnen voor een MER en de beide in 1984 openbaar gemaakte MER'en leveren echter nog geen duidelijke aanwijzingen op, dat aan dit belangrijke onderdeel van het m.e.r.-proces reeds nu al voldoende aandacht is of wordt besteed. Bij de definitieve besluitvorming, zoals de vergunningverlening voor een concreet project, kunnen de bevoegde autoriteiten hieraan alsnog

de nodige aandacht besteden. Dit is in het geval van de gasontzwavelingsinstallatie te Emmen geschied.

De VCmer zal in haar adviezen het belang van de evaluaties achteraf blijven benadrukken.

4.8. Leemten in kennis en onderzoek voor m.e.r.

Bij de toetsing van het MER Grevelingenmeer stuitte de VCmer -afgezien van het niet voldoende uitgewerkt zijn van een van de alternatieven- niet op zodanige leemten in kennis, dat naar haar mening het bestaan daarvan de besluitvorming ernstig zou kunnen hinderen. Niettemin is wel een aantal onzekerheden gesignaleerd, zoals het ontbreken van voldoende fundamentele kennis om tot een kwantitatief minder onzekere invulling te komen van de toekomstige opbouw en het functioneren van de dierlijke en plantaardige levensgemeenschappen bij een zoet of een zout Grevelingenmeer. In dit verband werd in het toetsingsadvies met name gewezen op de leemten in kennis omtrent de factoren die verantwoordelijk zijn voor de geringe broedval van mosselen in het Grevelingenmeer sinds 1976, alsmede omtrent de factoren die de groei van de mosselen doen afnemen na het bereiken van het "halfwas"-stadium. Een en ander kan vooral voor de visserij-economische ontwikkelingen van betekenis zijn.

Bij de toetsing van het MER Berging baggerspecie is gebleken, dat een leemte in kennis betreft de vraag in welke mate na toepassing van hydrocyclonage als scheidingstechniek een verhoging van de verontreinigingsgraad zal optreden in de vrijkomende fijne fractie van te bergen specie. Daarnaast constateerde de betrokken werkgroep, dat er vrij grote onzekerheden kleven aan de in het MER gehanteerde indeling van baggerspecie in kwaliteitsklassen. Onderwerpen welke in het MER niet als leemten in kennis werden aangegeven.

In paragraaf 3.2.1 is reeds vermeld, dat het nog ontbreekt aan (globale) effectvoorspellingsmethoden, die gebruikt zouden kunnen worden bij toepassing van de m.e.r. op beleidsplanniveau, zoals b.v. ten behoeve van een structuurschema. In 1985 worden eerste resultaten verwacht van een op de opheffing van deze leemte gericht onderzoek van

het Centrum voor Milieukunde te Leiden.

Evenals in het vorige jaarverslag (blz. 33) vestigt het presidium ook de aandacht op het belang van het entameren van nader onderzoek met betrekking tot de wenselijkheid van doorlopende evaluatie van de milieu-effecten na de uitvoering van de voorgenomen activiteit. Controle van de werkelijkheid in relatie tot de bij de m.e.r. voorspelde veranderingen in het milieu is, naar de mening van de VCmer, van groot belang.

5. TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN IN HET KADER VAN m.e.r.

Op 21 maart 1984 is tegelijk met de Memorie van Antwoord, een Nota van wijzigingen van het wetsontwerp m.e.r. en als bijlage daarbij een voorontwerp voor de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) inzake de werkingssfeer m.er. aan de Tweede Kamer aangeboden. Ongetwijfeld is hiervan een stimulerende invloed op het aantal te beginnen m.e.r.'s uitgegaan.

Het is in de praktijk van het interimbeleid gebleken, dat aan de daadwerkelijke start van een m.e.r. vaak een geruime tijd van voorbereiding vooraf gaat. In de laatste twee maanden van 1984 was de VCmer, behoudens bij de toetsing van het MER Grevelingenmeer en het MER Berging baggerspecie, betrokken bij het opstellen van adviezen voor richtlijnen inzake het MER Geluidhinderrecreatie Breda en het MER C₂-deponie en bij de aanbevelingen voor de inhoud van een MIR Luchtscheidingsinstallatie Vilsteren. Met deze werklast kwam het nog steeds uit vier medewerkers bestaande secretariaat van de VCmer aan de top van zijn werkcapaciteit, zulks te meer, omdat door de VCmer tezelfdertijd voor het voor m.e.r. aangemelde project landinrichting Bodegraven-Noord de nodige voorbereidingen moesten worden getroffen. Daarnaast werd ook voorbereidend werk verricht voor de te verwachten m.e.r. inzake de inrichting van het Compagnies Oefenterrein Ginkelse Heide. Het laat zich aanzien dat naast de start van m.e.r. voor deze beide projecten spoedig in 1985 ook m.e.r. voor de besluitvorming rondom de selectie en aanleg van een verwerkings- en opslagfaciliteit voor radioactief afval en het beleidsvoornemen met betrekking tot

(wind)energie-opslagsystemen, zal moeten worden verwacht. In dit verband heeft het presidium dan ook de nodige stappen ondernomen om het secretariaat ten spoedigste op de bij de aanvang van het interimbeleid toegezegde sterkte van zes gekwalificeerde medewerk(st)ers te brengen.

Omtrent het beginnen van een meer over de reeds drie jaar geleden als interimbeleidsproject aangemelde aanleg van de verlengde Zuiderzeespoorlijn bestaat nog onduidelijkheid. Ook van een aantal andere interimbeleidsprojecten is bekend dat deze in voorbereiding zijn, ook al zijn ze nog niet aangemeld.

Bij de afsluiting van het jaar 1984 zijn zeven m.e.r.'s in uitvoering en loopt ook nog de opstelling van een milieu-invloedenrapport (inzake de luchtscheidings-installatie te Vilsteren). De stand van zaken bij deze lopende m.e.r.-projecten is neergelegd in bijlage 2.

De Ministeries van VROM en van LenV, die de eerstverantwoordelijkheid dragen voor de m.e.r., spreken in de Nota van Toelichting bij het voorontwerp van de AMvB inzake de werkingssfeer (blz. 41) de verwachting uit, dat het aantal nieuwe m.e.r.'s per jaar tussen de 10 en 15 zal komen te liggen, wanneer de wet volledig in werking zal zijn getreden.

Wanneer zoals verwacht in de loop van het jaar 1985 de parlementaire behandeling van het wetsontwerp zijn voltooiing zal krijgen, dan betekent dit dat de wet in 1986 van kracht zal zijn en de VCmer haar wettelijke status zal krijgen. Het presidium van de VCmer verwacht dat tegen die tijd met het interimbeleid zo veel ervaring zal zijn opgedaan, dat de officiële werkzaamheden van de Commissie voor de m.e.r. met vrucht kunnen worden vervuld.

VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

BIJLAGEN BIJ HET JAARVERSLAG VAN DE VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE
MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE (VCmer) OVER HET JAAR 1984

Utrecht, 28 mei 1985.

BIJLAGE 1

LEDENLIJST VAN DE VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE
EN SAMENSTELLING VAN HET PRESIDIUM EN SECRETARIAAT VAN DE VCmer

prof. dr. E.H. Adema te Doorwerth
drs. J.A. van den Berg te Zeist
prof. dr. K. Biersteker te Wageningen
dr. E.F. Blokker te Rotterdam
ir. A.M. den Boer te Waalre
dr. J.S.M. Boley te Wageningen
drs. A.P.H.M. Boonman te Brunssum
drs. A. Bours te Amsterdam
dr. K. Bouwer te Heilige Landstichting
prof. ir. L.J. Brasser te De Lier
ir. P.M. Buis te Bunnik
ir. H.S. Buijtenhek te Brielle
prof. dr. ir. E.W. Bijker te Maassluis
prof. ir. C. Bijkerk te Rhenen
dr. L.A. Clarenburg te Pijnacker
ir. C. de Cler te 's-Gravenhage
F.J. Colon te Hall
ir. H. Compaan te 's-Gravenhage
dr. L.A. Conrads te Houten
dr. J.W. Copius Peereboom te Amstelveen
ir. J.C.H. Drost te Hellevoetsluis
prof. mr. T.G. Drupsteen te Amsterdam
ir. W. van Duijvenbooden te Moordrecht
prof. dr. G.B. Engelen te Amstelveen
ir. J.L.J. van Es te Scheveningen
prof. dr. W.A. van Es te Amersfoort
prof. dr. P.G. Fohr te Wassenaar
dr. M.J. Frissel te Heelsum
prof. dr. H. van Genderen te Bilthoven
dr. J.G.A. de Graaf te Rijswijk

dr. N.J.A. Groen te Zeist
dr. P. Hagel te IJmuiden
ir. J. van der Harst te Voorschoten
drs. L. Hordijk te Hilversum
prof. dr. E.A. Huisman te Lunteren
prof. ir. L. Huisman te delft
prof. dr. O. Hutzinger te Amsterdam
dr. W. Joenje te Tynaarlo
drs. W.J. ter Keurs te Voorschoten
ir. P. de Kiewit te Soest
prof. dr. L.H. Klaassen te Rotterdam
ir. W. Klein te Lochem
drs. R.H.J. Klok te Amersfoort
prof. dr. J.H. Koeman te Wageningen
prof. dr. J. Kommandeur te Groningen
ir. B.N. de Koning te Rhoon
prof. ir. D.A. Kraijenhoff van de Leur te Wageningen
ir. B.G. Kreiter te Putten
mr. C. Lambers te Opende
ir. P.H.B. Langeweg te 's-Gravenhage
ir. J.A.M. van der Lee te 's-Gravenhage
prof. dr. ir. H.N. van Lier te Kesteren
prof. dr. L. Lijklema te Renkum
dr. ing. A. von Meier te Nieuw Vennepe
ing. J.A. Mertens te Tilburg
ing. W. Meijnen te Utrecht
prof. dr. A. Nentjes te Roden
dr. H. Nieboer te Nootdorp
prof. dr. P. Nijkamp te Hilversum
drs. G.M.R.A. van Oort te Zeist
prof. mr. drs. M. Oosting te Zuidhorn
ir. W.A. Oosting te Leidschendam
ir. A. Paape te Voorschoten
prof. ir. H. Peters te Hengelo
ir. P.A.R. Post van den Burg te Oostvoorne
drs. K.H. Postuma te Santpoort
prof. dr. J. Ringelberg te Putten
ir. T.F. Risselada te 's-Gravenhage

dr. ir. J.P.N.L. Roorda van Eijsinga te Naaldwijk
ir. N.P.H.J. Roorda van Eijsinga te Delft
mr. dr. C.J.M.A. van Rooij te Eindhoven
prof. mr. D.W.P. Ruiter te Hengelo
ir. P. Santema te Voorburg
ir. J.B.R. van der Schaaf te Apeldoorn
ir. R.P.H.P. van der Schans te Bennekom
dr. R. Schilt te Hilversum
mw. dr. C.J.M. Sloet van Oldruitenborgh te Bennekom
dr. J.Th. de Smidt te Utrecht
dr. W.A. Smit te Denekamp
ir. K.A.A. van der Spek te Mildam
drs. A.P. Spruijt te Bunnik
P.L. van Steenveldt te Apeldoorn
ir. A.G. Strobant te Bilthoven
dr. E. Tellegen te Amsterdam
prof. ir. M. Tels te Eindhoven
prof. dr. J.H.J. Terwindt te Leusden
prof. dr. P. Tideman te Bennekom
drs. S.P. Tjallingii te Gouda
dr. H.A. Udo de Haes te Leiden
drs. A.A. de Veer te Rhenen
ir. A. Verbeek te Apeldoorn
drs. R. Verhoef te Schagen
drs. J.A.J. Vervloet te Bennekom
prof. ir. J. Volmuller te Driebergen
drs. J.B. Vos te Almere
ir. E.G.H. Vreedenburgh te Capelle a/d IJssel
prof. dr. J.D. van der Waals te Haren
prof. dr. ir. L. Wartena te Breedenbroek
prof. mr. J. Wessel te Oegstgeest
prof. dr. V. Westhoff te Groesbeek
dr. A.J. Wiggers te Leersum
dr. G.P. Wind te Zeist
drs. P. Winkel te Voorschoten
dr. P. de Wolf te Oosterend - Texel

Voorzitter	: dr. J. Spaander te Bilthoven
plv. voorzitter	: prof. dr. J.I.S. Zonneveld te Zeist drs. H.G. Ouwerkerk te Emmen
Secretaris	: drs. J.J. Scholten
plv. secretaris	: ir. R.I. Seijffers
Medewerker	: drs. A.W.J. van Schaik
Administratief medewerker	: mevr. C. Smit

BIJLAGE 2

BESCHRIJVING VAN DE LOPENDE INTERIMBELEIDSPROJECTEN EN SAMENSTELLING
VAN DE BIJBEHORENDE WERKGROEPEN

Milieu-effectrapportage Oeververbinding ten westen van Rotterdam

Initiatiefnemer : Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland voor de
Minister van Verkeer en Waterstaat (VenW).

Bevoegd gezag : (Directeur-Generaal voor de Waterstaat voor) de
Minister van VenW.

Te nemen besluit : Vaststelling van het trace volgens de Raad van de
Waterstaat-procedure.

Aktiviteit : VenW verricht een studie naar de wenselijkheid van een
tweede oeververbinding ten westen van Rotterdam als onderdeel van het
hoofdwegennet vanwege capaciteitsproblemen in de Beneluxtunnel. Met
de studie is in eerste aanleg beoogd na te gaan of de aanleg van de
Blankenburgtunnel noodzakelijk is ter ontlasting van de Beneluxtunnel
of dat een tweede Beneluxtunnel de voorkeur verdient, hetgeen kan
uitmonden in de vaststelling van het trace voor de gekozen
oeververbinding. Naast deze alternatieven worden ook andere
oplossingen voor het nog te bepalen vervoersprobleem zoals het niet
doorgaan van de aanleg van een tweede tunnel ten westen van Rotterdam
of een aantal kleine ingrepen aan het bestaande hoofdwegennet (nul-
plusalternatief) onderzocht op hun gevolgen voor het milieu.

Stand van zaken m.e.r. : De m.e.r. is op 10 februari 1982 aangevangen.
De werkgroep van de VCmer heeft op 8 april 1982 geadviseerd over de
richtlijnen. De richtlijnen zijn vastgesteld op 13 mei 1982. Een
tussentijds inforapport, waarin de probleemanalyse wordt beschreven en
waarin wordt aangegeven welke oplossingen (verder) in beschouwing
worden genomen en waarvan de effecten zullen worden bepaald, is in

december 1983 ter commentaar verspreid.

De verwachting is dat de totale projectnota (inclusief het MER) in de eerste helft van 1985 gereed zal zijn.

Samenstelling werkgroep :

dr. J. Spaander te Bilthoven (voorzitter)
ir. P.H.B. Langeweg te 's-Gravenhage
ing. W. Meijnen te Utrecht
prof. dr. P. Nijkamp te Hilversum
ir. W.A. Oosting te Leidschendam
drs. S.P. Tjallingii te Gouda
prof. ir. J. Volmuller te Driebergen
prof. dr. V. Westhoff te Groesbeek
prof. dr. E.H. Adema te Doorwerth (adviseur in toetsingsfase).

Secretaris van de werkgroep : ir. R.I. Seijffers, secretariaat VCmer

Milieu-effectrapport Grevelingenmeer zout of zoet

Initiatiefnemer : Rijkswaterstaat, directie Zeeland voor de Minister van Verkeer en Waterstaat (VenW).

Bevoegd gezag : De Kroon (de Minister van VenW).

Te nemen besluit : Keuze Grevelingen zout of zoet volgens de Raad van de Waterstaat-procedure.

Aktiviteit : Na het gereedkomen van de compartimenteringsdammen (de Philipsdam en de Oesterdam) in het kader van de Deltawerken ontstaat een sterk gewijzigde waterhuishoudkundige structuur in Zeeland. Deze maakt een nadere overweging noodzakelijk van het te voeren waterhuishoudkundige beleid. De hoofdvraag is hierbij of het Grevelingenmeer zout moet blijven of zoet moet worden. De mogelijkheid van het zoet maken van het Grevelingenmeer heeft een nieuw belang n.l. de zoetwatervoorziening van de landbouw op Schouwen-Duiveland en een deel van Goeree-Overflakkee toegevoegd aan de serie belangen die betrokken zijn bij het Grevelingenmeer. Een andere oplossing voor deze zoetwatervoorziening is een pijpleiding waardoor water rechtstreeks vanuit de Krammer, het Zoommeer of het Haringvliet kan worden aangevoerd.

Stand van zaken m.e.r. : De m.e.r. heeft op 12 mei 1982 een aanvang genomen. De werkgroep van de VCmer heeft op 6 juli 1982 het advies voor de richtlijnen ingediend. De richtlijnen zijn vastgesteld op 12 augustus 1982. De projectnota/MER is op 17 mei 1984 door de VCmer ontvangen en is van 14 juni tot en met 3 augustus 1984 door de Raad van de Waterstaat ter inzage gelegd. De einddatum voor het indienen van schriftelijke opmerkingen en adviezen is een maal verschoven van 15 augustus tot 1 oktober 1984. Een hoorzitting is op 30 oktober 1984 in Brouwershaven gehouden. Op 30 november 1984 is het toetsingsadvies aangeboden aan bevoegd gezag. Het bevoegde gezag heeft het advies ter inzage gelegd en naar de Raad van de Waterstaat gestuurd met het verzoek met het advies van de VCmer rekening te houden. Het integrale advies van de Raad van de Waterstaat wordt begin 1985 verwacht.

Samenstelling werkgroep :

prof. dr. J.I.S. Zonneveld te Zeist (voorzitter)
ir. W. van Duijvenbooden te Moordrecht
prof. dr. E.A. Huisman te Lunteren
dr. W. Joenje te Tynaarlo
prof. dr. J. Ringelberg te Putten
ir. A.G. Stroband te Bilthoven
dr. G.P. Wind te Zeist
drs. A.J. Beintema te Doorn (adviseur)
drs. R. Verhoef te Schagen (adviseur)

Secretaris van de werkgroep : ir. R.I. Seijffers, secretariaat VCmer

Milieu-effectrapportage grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het benedenrivierengebied

Initiatiefnemers : a) de gemeente Rotterdam, b) het Openbaar Lichaam Rijnmond, c) Rijkswaterstaat, directie Benedenrivieren.

Bevoegd gezag : De Kroon (de Minister van VenW).

Te nemen besluit : De keuze van een locatie voor de berging van matig verontreinigde (klasse 2) tot verontreinigde (klasse 3) specie uit havens en rivieren van het benedenrivierengebied gedurende 15 jaar voor de middellange termijn (na 1985) volgens de concessieverleningsprocedure op grond van de Wet inzake droogmakerijen en indijkingen 1904. Tevens zullen vergunningen worden verleend volgens de Wet verontreiniging oppervlaktewater, het Baggerreglement, het Rijkszeeweringenreglement, het Rijksreglement Ontgrondingen en de Afvalstoffenwet. De concessieverlening zal geschieden door de Kroon op voordracht van de Minister van VenW. De vergunningen met uitzondering van de vergunning op grond van de Afvalstoffenwet zullen worden verleend door de Minister van VenW. De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) zal optreden als vergunningverlenend bevoegd gezag bij de vergunning inzake de Afvalstoffenwet.

Aktiviteit : Volgens het definitieve beleidsplan "Verwerking van baggerspecie uit havens en vaarwegen in het benedenrivierengebied" (april 1982) dient zo spoedig mogelijk een bergingslocatie te worden gerealiseerd met een inhoud van 100-150 miljoen m³ voor de berging van bovengenoemde specie. De verontreinigingsgraad (o.a. met zware metalen en persistente milieu-vreemde stoffen) van de specie en de grote hoeveelheden waar het om gaat, leiden er toe dat de berging op maatschappelijke en met name voor het milieu verantwoorde wijze dient te geschieden. Als meest geschikte locaties doen zich voor een schiereiland aansluitend aan of gedeeltelijk op de Maasvlakte, waarbij verschillende liggingen onderzocht zijn en een eiland in zee voor de mond van het Haringvliet. Ook milieu-beschermende maatregelen die kunnen worden toegepast om een verantwoorde specieberging te garanderen, zijn aan de orde.

Stand van zaken m.e.r. : De m.e.r. is op 21 september 1982 van start gegaan. De werkgroep van de VCmer heeft op 15 november 1982 geadviseerd voor de richtlijnen. De richtlijnen zijn vastgesteld op 21 december 1982. De projectnota (inclusief het MER) is op 19 oktober 1984 door de VCmer ontvangen en is van 30 oktober tot en met 24 december 1984 door het College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland ter visie gelegd. Hoorzittingen zijn op 11 en 12 december 1984 gehouden in respectievelijk Rockanje (gemeente Westvoorne) en Goedereede. Het toetsingsadvies zal eind januari 1985 worden uitgebracht aan bevoegd gezag. Naar verwachting zal medio 1985 het besluit worden genomen door het bevoegd gezag.

Samenstelling van de werkgroep :

prof. dr. W. Maas te Brunssum (voorzitter, in vooroverlegfase)
dr. J. Spaander te Bilthoven (voorzitter, in toetsingsfase)
ir. B.G. Kreiter te Putten
ir. P. Santema te Voorburg
mw. dr. C.J.M. Sloet van Oldruitenborgh te Bennekom
prof. dr. J.H.J. Terwindt te Leusden
dr. P. de Wolf te Oosterend (Texel)
prof. mr. T.G. Drupsteen te Amsterdam (adviseur)
ir. P.G. Meyer te Vught (adviseur)

Prof. dr. ir. A. Verruijt te Zoetermeer adviseerde de werkgroep met betrekking tot het consolidatiegedrag van de baggerspecie.

Secretaris van de werkgroep :

ir. R.I. Seijffers, secretariaat VCmer (in vooroverlegfase)
drs. J.J. Scholten, secretariaat VCmer (in toetsingsfase)

Milieu-effectrapportage Woningbouwlocatie Amsterdam-Nieuw Oost

Initiatiefnemer : De Dienst Ruimtelijke Ordening (DRO) van de gemeente Amsterdam.

Bevoegd gezag : De gemeenteraad van Amsterdam.

Te nemen besluit : De vaststelling van de Nota van uitgangspunten voor het bestemmingsplan Nieuw Oost.

Aktiviteit : Het voornemen van de gemeente Amsterdam tot de realisatie van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ vormt een onderdeel van de door Amsterdam ontwikkelde plannen om een oplossing te vinden voor een door de gemeente voorspelde toekomstige woningbehoefte tot aan het jaar 2000. De probleemstelling houdt in het kort in, dat volgens Amsterdam voortzetting van het huidige groeikernenbeleid alleen niet het gewenste resultaat zal hebben voor de oplossing van het woningtekort. Amsterdam tracht een oplossing van het door haar gesignaleerde probleem te bewerkstelligen door o.a. realisatie van aanvullende woningbouwlocaties op het eigen grondgebied. Amsterdam heeft de locatie Nieuw Oost aangewezen als een van die aanvullende woningbouwlocaties. De stad verwacht, dat Nieuw Oost met een aantal van ongeveer 20.000 woningen een belangrijke bijdrage kan leveren aan het opheffen van het woningtekort probleem. In de vastgestelde richtlijnen voor het MER wordt het doel van de voorgenomen aktiviteit omschreven als: "het realiseren van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ".

Omdat in het kader van deze m.e.r. gekozen is voor een uitvoering op bestemmingsplanniveau is er geen sprake van locatie-alternatieven, maar alleen van uitvoeringsalternatieven van de woningbouwlocatie. In de richtlijnen worden deze uitgewerkt, waarbij ook mitigerende maatregelen bij deelaktiviteiten worden aangegeven ter bescherming van het milieu. Bij de beschrijving van alle alternatieve oplossingen zal bijzondere aandacht worden besteed aan de noodzaak tot sanering van de brandplaats en stortplaatsen van afval op en nabij de Diemerzeedijk, alsmede van de verontreinigingen ten gevolge van de vroegere lozing van ongezuiverd rioolwater op het IJ-meer.

Stand van zaken m.e.r. : De m.e.r. is op 11 april 1983 van start gegaan. De werkgroep van de VCmer heeft op 9 juni 1983 geadviseerd voor de richtlijnen. De richtlijnen zijn vastgesteld op 19 juli 1983. In juni 1984 heeft de gemeente Amsterdam de Structuurschets Zeeburg openbaar gemaakt. Dit plan voor 7000 woningen kan worden gezien als een eerste fase in de ontwikkeling van het plan Nieuw Oost. Ten gevolge van de gang van zaken bij het bodemsaneringsonderzoek van de verontreinigingen rond de Diemerzeedijk is de opstelling van het MER nog niet afgerond. Een interimrapportage over de stand van zaken ten aanzien van het overige deel van het MER wordt overwogen. De verwachting is, dat het MER in 1986 gereed zal zijn.

Samenstelling werkgroep :

dr. J. Spaander te Bilthoven (voorzitter)
drs. J.A. van den Berg te Zeist
drs. W.J. ter Keurs te Voorschoten
dr. ing. A. von Meier te Nieuw Vennepe
dr. H. Nieboer te Nootdorp
ir. N.P.H.J. Roorda van Eijsinga te Delft
prof. mr. J. Wessel te Oegstgeest
ir. H.S. Buijtenhek te Brielle (adviseur)
prof. dr. E.W. Bijker te Maassluis (adviseur)
ir. T.F. Risselada te 's-Gravenhage (adviseur)

Secretaris van de werkgroep : drs. J.J. Scholten, secretariaat VCmer

Milieu-invloedenrapport inzake een aardgasontzwavelingsinstallatie bij Emmen

Initiatiefnemer : De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM), die de opstelling van het milieu-invloedenrapport heeft opgedragen aan DHV Raadgevend Ingenieursbureau.

Bevoegd gezag en te nemen besluiten : De gemeenteraad van Emmen in verband met de grondverkoop aan de NAM. (Op hun verzoek werden Gedeputeerde Staten van Drenthe en het Ministerie van Economische Zaken op de hoogte gehouden van de adviseringswerkzaamheden door de VCmer; dit in verband met de vergunningen volgens de Wet Luchtverontreiniging, de Wet Geluidhinder en het Mijnreglement 1964).

Aktiviteit : Het aardgas, dat uit velden in Drenthe en Twente wordt gewonnen, bevat zwavel (voornamelijk in de vorm van zwavelwaterstof). Er is alle aanleiding om dit aardgas te ontzwellen. De NAM heeft voorgesteld een ontzwellingsinstallatie te situeren op het industrieterrein Bargermeer-Zuid bij Emmen. In het milieu-invloedenrapport zijn naast de ontzwellingsinstallatie zelf, de huidige situatie van het milieu en randvoorwaarden, vooral beschreven de gevolgen op het terrein van de luchtverontreiniging (door zwaveldioxide, stikstofdioxide, zwavelwaterstof, geur), geluidhinder, waterverontreiniging, bodemverontreiniging, de (externe) veiligheid (door giftige wolken van zwavelwaterstof e.d.), landschap (visuele aspecten) en de invloeden op de flora, vegetaties en cultuurgewassen.

Stand van zaken m.e.r. : Het betreft geen milieu-effectrapportage volgens de procedurele en inhoudelijke vereisten van het wetsontwerp inzake m.e.r. Wel is door de VCmer zoveel mogelijk in de geest van het wetsontwerp gehandeld. Een advies voor de inhoud van het milieu-invloedenrapport is op 6 mei 1983 uitgebracht. Er zijn geen richtlijnen vastgesteld. Adviezen over de kwaliteit van het milieu-invloedenrapport zijn door de VCmer uitgebracht op 22 juni 1983 (een tussentijds oordeel) en op 24 augustus 1983 (het eindoordeel). Bij het eindoordeel zijn de resultaten van de inspraak in de beschouwing betrokken. De vergunningen volgens de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet geluidhinder zijn op 20 december 1983

verleend. De vergunning volgens het Mijnreglement 1964 is op 30 december verleend. Over de grondverkoop is op 6 februari 1984 besloten. Na de verlening van de vergunningen zijn hiertegen verzoeken om schorsing in gediend bij de voorzitter van de afdeling voor de geschillen van bestuur van de Raad van State. In zijn beschikking van 30 mei 1984 heeft de voorzitter als voorlopige voorzieningen voorgeschreven, dat voordat de inrichting wordt gebouwd, doch uiterlijk voor 1 januari 1985, een aantal studies ten aanzien van veiligheidsrisico's en geluidhinder moeten worden uitgevoerd. Naar verwachting beginnen in februari 1985 de voorbereidingen van de bouw van de aardgasontzwavelingsinstallatie.

Samenstelling werkgroep :

prof. dr. W. Maas te Brunssum (voorzitter)
ir. T.F. Risselada te 's-Gravenhage
dr. ir. T. Schneider te Soest
dr. J.Th. de Smidt te Utrecht
prof. ir. M. Tels te Eindhoven
ir. P.M. Buis te Bunnik (adviseur)
prof. ir. H. Peters te Hengelo (adviseur)
prof. ir. M.J. Vroom te Wageningen (adviseur)

Secretaris van de werkgroep : ir. R.I. Seijffers, secretariaat VCmer

Milieu-effectrapport Afvalstort Midden-IJssel

Initiatiefnemer : Het Dagelijks Bestuur van het Gewest Midden-IJssel.

Bevoegd gezag : De Raad van het Gewest Midden-IJssel.

Te nemen besluit : De aanwijzing van een (of meer dan een) locatie voor het gecontroleerd storten van huishoudelijk (en daarmee gelijk te stellen) afval, zuiveringsslib en bouw- en sloopafval in het Overijsselse deel van het Gewest Midden-IJssel als uitwerking van het Provinciale Afvalstoffen Plan van Overijssel.

Aktiviteit : Er dient een (of meer dan een) locatie te worden gerealiseerd voor het gecontroleerd storten van voornoemde soorten afval, die vrijkomen in het Overijsselse deel van het Gewest Midden-IJssel. Ten behoeve hiervan is begin 1984 een bijbehorend locatie-onderzoek van start gegaan, dat bestaat uit de volgende drie onderdelen:

1. Een globale locatiebepaling.
2. Bepaling van een beperkt aantal voorkeurslocaties.
3. Uitwerking van de voorkeurslocaties.

De opstelling van het MER zal vooral betrekking hebben op onderdeel 3: de uitwerking van de voorkeurslocaties en de milieu-effecten daarvan.

Stand van zaken m.e.r. : De m.e.r. is op 30 april 1984 van start gegaan. De werkgroep van de VCmer heeft op 27 juni 1984 geadviseerd voor de richtlijnen. De richtlijnen zijn eind 1984 nog niet vastgesteld.

Samenstelling van de werkgroep :

- prof. dr. W. Maas te Brunssum (voorzitter)
- drs. A.P.H.M. Boonman te Brunssum
- ir. W. van Duijvenbooden te Moordrecht
- ing. J.Mertens te Tilburg
- dr. A.J. Wiggers te Leersum
- prof. mr. D.W.P. Ruiten te Hengelo (Ov.) (adviseur)
- drs. J.A.J. Vervloet te Bennekom (adviseur)

Secretaris van de werkgroep : drs. J.J. Scholten, secretariaat VCmer

Milieu-invloedenrapport inzake een luchtscheidingsinstallatie te Vilsteren (gemeente Ommen)

Initiatiefnemer : De N.V. Nederlandse Gasunie.

Bevoegd gezag : College van Gedeputeerde Staten van Overijssel (GS Overijssel); gemeente Ommen.

Te nemen besluit : Vergunningverlening volgens de Wet inzake de luchtverontreiniging, Hinderwet, Wet geluidhinder. Tevens zal een wijziging van het bestemmingsplan van de gemeente Ommen geschieden.

Aktiviteit : De Gasunie is van plan het compressorstation Ommen uit te breiden met een luchtscheidings- en menginstallatie voor de winning van stikstof voor menging met hoogcalorisch aardgas tot aardgas met "Slochteren-kwaliteit". Het gas met afwijkende samenstelling, dat met stikstof dient te worden gemengd, is afkomstig van verschillende velden op de Noordzee en het Noorden en Oosten van het land. Met het project is ook de menging beoogd van aardgas dat vanaf 1986 zal worden geleverd door de ontzwevelingsinstallatie van de Nederlandse Aardolie Maatschappij in Emmen.

Stand van zaken m.e.r. : Het betreft geen milieu-effectrapportage volgens de procedurele en inhoudelijke vereisten van het wetsontwerp m.e.r. Wel zijn door de VCmer aanbevelingen voor de inhoud van het milieu-invloedenrapport uitgebracht aan GS Overijssel op 4 december 1984. GS Overijssel zullen naar verwachting begin 1985 richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen Milieu-invloedenrapport vaststellen. De planning is er op gericht dat het MIR in april/mei 1985 gereed zal komen om vervolgens samen met de ingediende vergunningsaanvragen ter visie te worden gelegd in mei 1985. De inspraakprocedure en de toetsing van het MIR door de VCmer zullen wel volgens de regels van het wetsontwerp inzake m.e.r. gebeuren.

Samenstelling van de werkgroep :

- ir. H.S. Buijtenhek te Brielle
- dr. ing. A. von Meier te Nieuw-Vennep
- dr. J. Th. de Smidt te Utrecht

Secretaris van de werkgroep : drs. J.J. Scholten, secretariaat VCmer

Milieu-effectrapportage Geluidhinderrecreatie Breda

Initiatiefnemer : Het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Breda.

Bevoegd gezag : Het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Breda.

Te nemen besluit : De aanwijzing van een of meer locaties voor (sub)regionale terreinen voor geluidhinderrecreatie in het Stadsgewest Breda.

Aktiviteit : Voor het vinden van enerzijds een oplossing voor bestaande knelpunten ten aanzien van het zogenaamde wildcrossen en anderzijds het scheppen van ruimtelijke mogelijkheden voor georganiseerde motorcrossers en beoefenaars van modelvliegsport en modelautosport wordt een haalbaarheidsonderzoek verricht. Dit onderzoek bestaat uit drie onderdelen:

1. Inventarisatie en analyse ten behoeve van de planvorming.
2. Stapsgewijze selectie leidend tot een aantal mogelijke locaties onder vermelding van gebruikte criteria.
3. Gedetailleerd onderzoek naar de haalbaarheid van deze mogelijke locaties; richtlijnen voor inrichting, beheer en exploitatie van de terreinen.

De opstelling van het MER zal vooral betrekking hebben op onderdeel 3.

Stand van zaken m.e.r. : De m.e.r. is op 28 november 1984 van start gegaan. De werkgroep van de VCmer zal naar verwachting in januari 1985 haar advies voor de richtlijnen voor de inhoud van het MER uitbrengen. Het is voorzien, dat het haalbaarheidsonderzoek, met inbegrip van het MER, medio 1985 zal worden afgerond.

Samenstelling van de werkgroep :

- prof. dr. J.I.S. Zonneveld te Zeist (voorzitter)
- ir. W. Klein te Lochem
- ir. J.A.M. van der Lee te 's-Gravenhage
- mr. dr. C.J.M.A. van Rooy te Eindhoven
- drs. M.J.S.M. Reynen te Buurmalsen (adviseur)

Secretaris van de werkgroep : drs. A.W.J. van Schaik, secretariaat VCmer

Milieu-effectrapport C2 -deponie op de Maasvlakte

Initiatiefnemer : AVR Chemie C.V.

Bevoegd gezag : Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Minister van Verkeer en Waterstaat, Dagelijks Bestuur van het Openbaar Lichaam Rijnmond, tevens coördinerend bevoegd gezag.

Te nemen besluiten : Ontheffingen en vergunningen volgens de Wet chemische afvalstoffen, de Wet verontreiniging oppervlaktewateren en de Hinderwet en andere besluiten.

Aktiviteit : De initiatiefnemer is voornemens een deponie te stichten voor niet-verwerkbaar chemisch afval uit de zogenaamde middenklasse (C₂ volgens de indeling van de Commissie Hofman) op een nader omschreven terrein, dat gelegen is in het Zuid-Westelijk deel van het haven- en industrieterrein Maasvlakte in de gemeente Rotterdam. De C₂-deponie moet in de eerste plaats een eindstation zijn voor de kleinere hoeveelheden chemisch afval, die op vele plaatsen in Nederland ontstaan en tot nu toe meestal niet op verantwoorde wijze (kunnen) worden verwerkt.

Stand van zaken m.e.r. : De m.e.r. is op 6 december 1984 van start gegaan. De werkgroep van de VCmer zal naar verwachting in begin 1985 haar advies voor de richtlijnen voor de inhoud van het MER uitbrengen. Het ligt in de bedoeling van de initiatiefnemer de vergunningsaanvragen met daarbij het MER medio 1985 in te dienen.

Samenstelling van de werkgroep :

dr. J. Spaander te Bilthoven (voorzitter)
F.J. Colon te Hall
prof. dr. J.H. Koeman te Wageningen
ir. A. Paape te Voorschoten
dr. R. Schilt te Hilversum
prof. ir. P. Tideman te Bennekom
dr. J.G.A. de Graaf te Rijkswijk (ZH) (adviseur)
prof. mr. drs. M. Oosting te Zuidhorn (adviseur)
drs. J.B. Vos te Almere (adviseur)

Secretaris van de werkgroep : ir. R.I. Seijffers, secretariaat VCmer

BIJLAGE 3

Beschrijving Bureau studie m.e.r. op beleidsplanniveau en samenstelling van de bijbehorende werkgroep.

Initiatiefnemer : Het presidium van de VCmer.

Bevoegd gezag en te nemen besluit : Niet van toepassing.

Aktiviteit : Het verrichten van een bureau studie om ervaring op te doen met de opstelling van een advies voor richtlijnen voor een MER ten behoeve van de besluitvorming op het niveau van een structuurschema. In eerste aanleg is daarvoor als voorbeeld genomen het Structuurschema Drink- en Industriewatervoorziening.

Stand van zaken : In maart 1984 heeft het presidium van de VCmer een studiewerkgroep ingesteld. De activiteiten van deze werkgroep hebben eind augustus 1984 geresulteerd in een intern werkdokument. Ten gevolge op deze werkzaamheden heeft het Ministerie van Landbouw en Visserij (LenV) een opdracht verstrekt aan het Centrum voor Milieukunde der Rijksuniversiteit Leiden voor een onderzoek ten aanzien van geschikte effect-voorspellingsmethoden voor m.e.r. ten behoeve van beleidsplannen op het niveau van een structuurschema. Dit onderzoek wordt naar verwachting begin 1985 afgerond. De resultaten van dit onderzoek zullen worden verwerkt in de bureau studie. Het presidium van de VCmer is van plan haar bevindingen naar aanleiding van de bureau studie in de loop van 1985 mede te delen aan de Ministers van VROM en LenV.

Samenstelling werkgroep :

Deze werkgroep stond eerst onder voorzitterschap van prof. dr. W. Maas en naderhand van dr. J. Spaander. Als vice-voorzitter van de werkgroep trad op prof. dr. J.I.S. Zonneveld.

Voorts namen deel aan de werkgroep:

- dr. H.A. Udo de Haes (Centrum voor Milieukunde der R.U. Leiden; commissielid)
- drs. R. Verhoef (Vakgroep Bestuurskunde en Publiek Recht van de UvA; commissielid)
- dr. H. de Boois (Bureau Projectbegeleiding RIVM)
- ir. J. Haijkens (Directie Drink- en Industrierwatervoorziening, DGMH)
- ir. Th. G. Martijn (Vereniging van Waterleidingbedrijven in Nederland / Keuringsinstituut voor Waterleidingartikelen)
- drs. E. Spaik (Directoraat Generaal Landelijke Gebieden en Kwaliteitszorg, Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer, Ministerie LenV)
- ir. M.C. de Soet (Afdeling milieu-effectrapportage, DGMH)
- drs. J.J. Scholten (secretaris VCmer)

Secretaris van de werkgroep : drs. A.W.J. van Schaik, secretariaat VCmer

BIJLAGE 4

Lijst van SYMPOSIA, SEMINARS, INLEIDINGEN en BEGELEIDINGSCOMMISSIES waaraan medewerking werd verleend door leden van het presidium en het secretariaat van de VCmer, alsmede ANDERE WERKCONTACTEN

- U.S./Netherlands seminar on environmental management 9-13 april 1984 in Washington (presidium)
- Inleiding op 9 april over m.e.r. tijdens het seminar milieukunde 1983/1984 van het Nederlands instituut voor praeventieve gezondheidszorg / TNO (secretariaat)
- Inleiding op 14 juni 1984 over de voortgang van het interimbeleid en de ervaringen van de VCmer daarbij voor de commissie milieu en ruimtelijke ordening van de Raad van Nederlandse Werkgeversverbonden VNO en NCW (presidium)
- Begeleidingscommissie van fase 2 van het onderzoek voorspellingsmethoden m.e.r. (secretariaat)
- Begeleidingscommissies voor deelprojecten centrale ingang milieu-informatie (secretariaat)
- Begeleidingscommissie van het onderzoek globale effectvoorspellings- en beoordelingsmethoden (secretariaat)
- Gedachtenwisselingen over m.e.r. en de rol van een commissie van onafhankelijke deskundigen daarbij met bezoekers uit Finland (6 juni 1984), Canada (25-26 juni 1984), Schotland (24 oktober 1984) en Polen (5 december 1984) (presidium en secretariaat)

BIJLAGE 5

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

DIRECTORAAT-GENERAAL VOOR DE MILIEUHYGIENE

Postbus 20951
2500 EZ 's-Gravenhage
telefoon 070-264201, tst:
telex 34429

Aan de Voorzitter van de Voorlopige
Commissie voor de milieu-effect-
rapportage
dr. J. Spaander
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Directie Bestuurszaken

VOORLOPIGE COMMISSIE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE	
INGEKOMEN	
30 MEI 1984	
Uw kenmerk Nr. 500	Uw brief van

Kenmerk

Datum

DGMH/B
2334053

29 mei 1984

Onderwerp

Jaarverslag VCmer 1982-1983

Mede namens de Minister van Landbouw en Visserij zeg ik u dank voor het, bij brief van 22 maart j.l., aan mij toegezonden jaarverslag 1982-1983 van uw commissie.
Dit verslag geeft mij aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen.

Het verheugt mij te constateren dat alle adviezen van uw commissie konden worden uitgebracht binnen de termijnen van het wetsontwerp m.e.r. Hoewel deze termijnen wellicht krap bemeten zijn is uw commissie er door een voortvarende aanpak in geslaagd termijnoverschrijding te voorkomen.
Ik acht dit een belangrijk feit, aangezien een zo strict mogelijke handhaving van gestelde termijnen van grote betekenis is voor een efficiënte inpassing van m.e.r. in bestaande besluitvormingsprocedures.

Uw voorstel om bij de aanmelding van een m.e.r.-plichtig voornemen een korte typering van de probleemstelling en het doel van de voorgestelde oplossingen verplicht te stellen, acht ik een waardevolle suggestie.
Ik zal deze meenemen bij het opstellen van de in artikel 41k, zesde lid van de in het wetsontwerp bedoelde ministeriële beschikking.

Uw werkwijze bij het samenstellen van werkgroepen uit de commissie heb ik ten zeerste gewaardeerd.

Door het bevoegd gezag te betrekken bij het formeren van de werkgroepen konden meningsverschillen met het bevoegd gezag omtrent de onafhankelijkheid van in te schakelen deskundigen worden voorkomen. Niettemin zijn mijn ambtgenoot van Landbouw en Visserij en ik van mening, dat het bevoegd gezag op dit punt een eigen verantwoordelijkheid dient te hebben en in alle gevallen zelfstandig zal moeten beoordelen of de onafhankelijkheid van de werkgroepleden in het concrete geval aanwezig is. Onze voorkeur gaat

Bijlagen:

Bezoekadres:
van Alkemadeleaan 85
Bereikbaar met de buslijnen 18 (stations HS - CS), en 23,
N7H-bus vanuit Amsterdam R9, en vanuit Leiderdorp 64 of 65

derhalve uit naar een regeling, waarbij het bevoegd gezag de uiteindelijke bevoegdheid toekomt om, op basis van een voordracht van de voorzitter, de samenstelling van een werkgroep vast te stellen. Achterliggende gedachte hierbij is dat de positie van de werkgroep als belangrijk adviesorgaan van het bevoegd gezag, op die wijze naar onze mening wordt versterkt. Bij nota van wijzigingen hebben wij de Kamer voorgesteld artikel 77e van het wetsontwerp m.e.r. in bovengenoemde zin aan te passen.

Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw voornemen om nader te bezien in hoeverre in adviezen voor richtlijnen meer eenduidig kan worden aangegeven welke zaken prioriteit verdienen en welke mate van detaillering daarbij aan de orde moet komen.

Indien het mogelijk blijkt om de kwaliteit van de adviezen van uw commissie op deze punten nog verder te verbeteren, dan zal dit de totstandkoming van duidelijke, op de praktijk afgestemde richtlijnen ongetwijfeld ten goede komen. Daarbij moet uiteraard wel bedacht worden, dat de adviezen van de commissie geen bindend karakter hebben en het bevoegd gezag derhalve in principe vrij is daarvan af te wijken.

Uw constatering, dat eerste orde effecten van sociale en economische aard op produktie en produkten ten gevolge van milieu-veranderingen in een MER niet buiten beschouwing kunnen blijven, kan ik in beginsel onderschrijven. Het is naar mijn mening voor allen die bij m.e.r. betrokken zijn van belang het begrip "reikwijdte" van milieugevolgen, zoals neergelegd in artikel 41a, genuanceerd te benaderen.

Omtrent het alternatief, waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast, wordt door u opgemerkt dat dit in veel gevallen niet beschouwd kan worden als een afzonderlijk alternatief. Naar uw mening moet het meer gezien worden als een serie milieu-beschermende maatregelen voor deelaspecten van de voorgestelde oplossingen.

Deze zienswijze neemt naar mijn mening niet weg dat toch steeds moet worden getracht om toepassing van de best bestaande mogelijkheden als een duidelijk herkenbaar alternatief te presenteren, dat kan worden vergeleken met alternatieven die een minder milieu-vriendelijk karakter hebben.

Refererend aan de bij de nu lopende m.e.r.'s gevolgde beleidslijn geeft u in overweging, om in het wetsontwerp m.e.r. voor het bevoegd gezag de verplichting op te nemen om een eventuele afwijking van ingebrachte adviezen en opmerkingen bij het vaststellen van richtlijnen te motiveren. Bij dit voorstel plaats ik een tweetal kanttekeningen.

In het wetsontwerp is geen motiveringsplicht opgenomen omdat de richtlijnen voor de inhoud van een MER geen bindend karakter hebben. Het staat de initiatiefnemer in principe vrij om van de richtlijnen af te wijken. De vaststelling van de richtlijnen kan dan ook niet als een beschikking worden aangemerkt. Het zou te ver voeren om aan een besluit, dat niet gericht is op de totstandkoming van enig rechtsgevolg, een expliciet motiveringsvereiste te koppelen terzake van het al dan niet overnemen van uitgebrachte adviezen.

Afgezien hiervan dient het bevoegd gezag een zekere speelruimte te hebben bij het behandelen en verwerken van ingebrachte adviezen en opmerkingen. Deze speelruimte is uiteraard niet onbeperkt. Ik ga er van uit - en de praktijk toont dit ook aan - dat het bevoegd gezag grondige aandacht schenkt aan de adviezen van de commissie en de wettelijke adviseurs. Het instellen van een motiveringsplicht zou er evenwel gemakkelijk toe kunnen leiden, dat deze adviezen worden beschouwd als bindende adviezen waar slechts bij uitzondering van kan worden afgeweken. Een en ander zou

tot een door mij ongewenste starheid kunnen leiden.

Bij het leggen en onderhouden van werkcontacten tussen de verschillende bij het m.e.r.-proces betrokken partijen dient naar mijn mening van de zijde van de commissie de nodige terughoudendheid te worden betracht. Voorts zal met name in de vooroverleg-fase moeten worden voorkomen dat er tussen de commissie en de overige partijen een onderhandelings situatie ontstaat. De commissie zal in dit verband zelf de nodige waarborgen moeten scheppen om haar rol van onafhankelijk adviseur optimaal te kunnen blijven vervullen.

Naar aanleiding van het door u genoemde evaluatieprogramma merk ik op, dat de mogelijkheid en wenselijkheid van het opstellen en uitvoeren van een dergelijk programma bezien zal worden in het kader van een evaluatieonderzoek, dat uitgevoerd zal worden op basis van de thans lopende interim-m.e.r.'s.

De door u genoemde aandachtspunten voor mogelijk nader milieu-onderzoek zullen, voor zover zij specifiek op m.e.r. betrekking hebben, worden meegenomen in het m.e.r.-onderzoekprogramma voor de jaren 1985-1987.

Tenslotte kan ik u tot mijn genoegen mededelen dat ik voornemens ben uw jaarverslag te publiceren in de speciale aan m.e.r. gewijde reeks rapporten van de ministeries van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Landbouw en Visserij.

De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

Dr. P. Winsemius.

BIJLAGE 6

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

DIRECTORAAT-GENERAAL VOOR DE MILIEUHYGIENE

Postbus 20951
2500 EZ 's-Gravenhage
telefoon 070-264201, tst:
telex 34429

Directie Bestuurszaken

Aan de voorzitter van de Voorlopige
Commissie voor de
milieu-effectrapportage,
Dr. J. Spaander
Postbus 2345,
3500 GH Utrecht

Uw kenmerk

Uw brief van

Kenmerk

Datum

Onderwerp

DGMH/B/
nr. 03D4047

7 januari 1985

toetsingsadvies MER keuze
Grevelingenmeer zout of zoet

VOORLOPIGE COMMISSIE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE	
INGEKOMEN	
10 JAN. 1985	
Afd.	Nr. <i>828</i>

Geachte heer Spaander,

Met belangstelling hebben de minister van Landbouw en Visserij en ik kennis genomen van het eerste toetsingsadvies van uw Commissie dat overeenkomstig het wetsvoorstel milieu-effectrapportage is opgesteld. Dit toetsingsadvies, dat u binnen de gestelde termijn aan de minister van Verkeer en Waterstaat hebt uitgebracht, betreft de projectnota/MER ter onderbouwing van de keuze tussen een zoet of een zout Grevelingenmeer. De inhoud van dit toetsingsadvies zal een rol spelen bij de verdere besluitvorming, die door de minister van Verkeer en Waterstaat wordt voorbereid. Over de inhoud van het toetsingsadvies wil ik mij dan ook niet uitlaten. Wel veroorloof ik mij een enkele opmerking over de vorm van het toetsingsadvies.

De indeling van het toetsingsadvies in een begeleidende brief met de belangrijkste conclusies, een kort en bondig advies en een bijlage waarin meer in detail op het MER wordt ingegaan spreekt mij aan, evenals de beperkte totale omvang van het advies. Ook de verwijzingen in de bijlage met gedetailleerde opmerkingen naar de betreffende onderdelen van artikel 41i van het wetsvoorstel, inhoudende de onderdelen die een MER minimaal dient te bevatten, scheppen mijns inziens de nodige duidelijkheid. Met betrekking tot twee punten plaats ik een kanttekening. In de eerste plaats wekt het advies de indruk, met name op blz. 8 "Aanvulling MER", dat het MER na inspraak en toetsing zou moeten worden aangevuld.

Bijlagen:

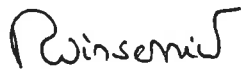
Bezoekadres:
van Alkemadelaan 85
Bereikbaar met de buslijnen 18 (stations HS -- CS), en 23,
NZH-bus vanuit Amsterdam 89, en vanuit Leiderdorp 64 of 65.

Zoals bekend is in de Nota van wijzigingen bij het wetsvoorstel milieueffectrapportage (Tweede Kamer, vergaderjaar 1983-1984, 16 814, nr. 8) voorgesteld de bepaling met betrekking tot het zogenaamde aanvullende rapport (artikel 41x) te schrappen. Een verwijzing naar aanvulling van het MER in een toetsingsadvies lijkt me dan ook niet opportuun. Wel kan met betrekking tot die aspecten worden geconstateerd dat naar uw oordeel het MER nog onvoldoende informatie bevat om een gefundeerd besluit te nemen.

In de tweede plaats merk ik op dat, hoewel u op blz. 1 van het advies stelt dat de schriftelijke en mondelinge opmerkingen, naar voren gekomen tijdens de inspraak, en de ingebrachte (ambtelijke) adviezen en commentaren zijn betrokken bij uw advisering, in het advies niet duidelijk is gemaakt hoe en met welke inspraak- en adviseringsresultaten rekening is gehouden. Dit punt is te meer van belang omdat in het wetsvoorstel een speciale regeling is opgenomen in de vorm van een extra maand na de inspraaktermijn gedurende welke uw Commissie het toetsingsadvies kan opstellen, met het oog op behandeling van de inspraak- en adviseringsresultaten door uw Commissie.

Nu het interimbeleid milieu-effectrapportage goed op gang lijkt te komen, zal uw Commissie steeds meer de rol spelen die haar in het wetsvoorstel milieu-effectrapportage is toegedacht. Ik hoop dat in alle gevallen een tijdig, kwalitatief hoogwaardig en bondig advies een bijdrage aan de besluitvorming zal leveren.

Hoogachtend,
De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en
Milieubeheer,

dr. P. Winsemius

